

UNIVERSITATEA DIN BUCUREȘTI
FACULTATEA DE TEOLOGIE ROMANO- CATOLICĂ ȘI ASISTENȚĂ
SOCIALĂ
ASISTENȚA SOCIALĂ A BISERICII

FAMILIA DE LA NAZARETH
MODELUL FAMILIEI REFUGIATE
-DIZERTAȚIE DE MASTERAT-

Profesori Coordonatori:
Pr. Lect. Dr. Emil Moraru
Lect. Dr. Ștefan- Cristian Beca

Student:
Ispas Mihai

BUCUREȘTI
IUNIE 2018

CUPRINS:

Cuprins	
Introducere	4
Capitolul I:	5
1.Refugiații în viața Bisericii	5
1.1. Dumnezeu este refugiul oamenilor	6
1.2.Cetățile de refugiu	7
1.3.Ce este străinul în lumea biblică	10
1.4.Creștinul un străin al acestei lumi	15
1.5.Biserica și străinii	16
Capitolul II:	37
2.Refugiații în domeniul asistenței sociale	37
2.1.Refugiat sau migrant	37
2.2.Persoana refugiată în România.....	39
2.3.Instituțiile ce se ocupă de refugiați din România.....	53
2.4.Refugiații în lume.....	60
Capitolul III:	
3.Studiu de caz privind refugiații.....	68

3.1.Povestea unui om refugiat.....	69
3.2.JRS- o șansă pentru refugiații din România.....	88
3.3.UNHCR- o șansă pentru refugiații din lume.....	90
Concluzie.....	92
Bibliografie.....	93

INTRODUCERE

Zilnic suntem bombardatți din partea mass- mediei cu știri legate de războaie care se petrec în diferite colțuri ale lumii ce duc la apariția unui mare număr de oameni care aleg să plece din acele locuri pentru a căuta un refugiu în alte locuri. De asemenea, mai sunt oameni care pleacă din țările lor în care s- au născut și vin pe continentul european în căutarea unei vieți mai bune sau cel puțin să obțină anumite bunuri materiale. Dar știrile nu se limitează doar la a ne prezenta situația politică a unor țări aflate fie în război, fie într- o stare materială care nu le permite cetățenilor un nivel de trai pentru a le permite existența. Știrile ne mai arată persoane care susțin că vin din zone de conflict în căutarea unei vieți mai bune, dar de îndată ce beneficiază de ajutor din partea statului respectiv, încep să comită tot felul de infracțiuni, iar unele persoane se constituie în grupuri ce terorizează localnicii.

În urma acestor știri care provoacă pe bună dreptate anumite sentimente ostile în rândul populației autohtone față de aceste persoane refugiate conduc la apariția unor grupuri de persoane care militează pentru ca statul să refuze accesul în țară pentru refugiați. Și totuși trebuie să remarcăm faptul că vorbim despre oameni ce au motivații diferite, au caractere diferite și au scopuri diferite.

Dat fiind faptul că omul este înzestrat cu rațiune se cuvine ca să ne îndreptăm atenția asupra chestiunii legate de refugiați, deoarece constatăm că de multe ori, când se vorbește despre refugiați se aduc în discuție doar comportamentele morale și civile ale persoanelor străine și nu se încearcă să se înțeleagă motivația acestora.

Așadar, pentru ca persoanele refugiate să nu fie văzute ca inamici ale societății în care ajung, ci să fie considerați ca fiind persoane umane, ce la rândul lor au o demnitate umană din care decurg drepturi, vom încerca în lucrarea prezentă să vorbim despre refugiați atât din perspectiva Bisericii, cât și din perspectiva lumii.

Capitolul I:

1. Refugiații în viața Bisericii

Pentru a aborda problema refugiaților, care este tema lucrării de dizertație din perspectiva Bisericii Catolice trebuie să cercetăm mai întâi fundamentul religiei creștine, iar acest fundament nu este altceva decât Biblia. Pentru a nu se raporta la Biblie ca la o oarecare carte printre alte cărți neținând seama de valoarea divină a acestei cărți vom afirma că Biblia este o scrisoare plină de iubire a lui Dumnezeu față de oameni. Mai concret, cum afirmă sfântul Toma din Aquino, „ceea ce doar Dumnezeu singur cunoștea despre sine însuși li s-a comunicat altora prin revelație”¹.

Pentru a evidenția problema refugiaților, în prima etapă a acestei lucrări, ne vom îndrepta atenția asupra anumitor pasaje biblice, căci suntem conștienți de imposibilitatea de a face o listă exhaustivă a subiectului tratat, iar în următoarea etapă vom face efortul de a prezenta anumite învățături ale magisteriului Bisericii cu privire la refugiați. Prin anumite învățături înțelegem documente elaborate fie de diferiți papi, fie de alte dicasterii sau consilii pontificale ce au ca temă refugiații sau străinii. Desigur sunt multe documente și astfel suntem nevoiți să prezentăm doar câteva, pe celelalte lăsându-le pentru o lucrare viitoare. De asemenea sunt multe mesaje ale diferiților papi ce au vorbit despre situația refugiaților. Un exemplu de mesaj este mesajul Sfântului Părinte Francisc la Lampedusa, care afirma că „migranții care vedeau bărcile ca o speranță spre o viață mai bună, au devenit o cale spre moarte”². Astfel, în cadrul primei etape, ne vom propune să căutăm în Biblie contextele în care au fost folosiți următorii termeni „migranți”, „refugiați” și „străini”.

¹ Toma din Aquino, Summa Theologica, Ia Pars, Q1, art 7, respondeo

² Predica papei la liturghia de la Lampedusa, <https://www.magisteriu.ro/predica-papei-la-liturghia-din-lampedusa-2013>, vizualizat la 30 mai 2018

Această cercetare ne va permite să înțelegem mai bine grija și atenția pe care Biserica le are față de toate persoanele care au experimentat sau experimentează faptul de a fi într-o țară diferită din orice punct de vedere decât față de cea cu care erau obișnuite.

Biserica este conștientă că nu întotdeauna pentru persoanele aflate în situația de a fi străine de mediul social în care se află, le este ușor ca să se integreze în noua societate și să fie integrate de către ceilalți.

1.1.Dumnezeu este refugiul oamenilor

Am putut constata atât în Vechiul Testament, cât și în Noul Testament, următorul aspect. Termenii de „migranți” și „refugiați” nu sunt menționați în nici un text al Bibliei din limba română. În schimb, păstrând în minte accepțiunea termenilor „migranți” sau „refugiați” constatăm că semnificația termenului „străin” corespunde semnificațiilor celor doi termeni. Când vorbim despre semnificația celor trei termeni avem în vedere că este vorba despre un o persoană umană care părăsește o țară în care s-a născut și a trăit pentru a se stabili în altă țară, definitiv sau pentru o anumită durată. De aici, persoana este pusă în situația de a se adapta la ceva ce până atunci nu îi era cunoscut. Așadar, după cum vom observa, anumite pericope conțin termenul de „străin” și ne propunem să ne concentrăm atenția asupra lor, tocmai pentru a vedea cum revelația divină ne vorbește despre această situație care în zilele noastre ne este adusă la cunoștință prin intermediul mass-mediei. Un alt aspect, ce merită să fie amintit, în urma cercetării, autorii umani inspirați de autorul divin ai cărților biblice îl prezintă pe Dumnezeu ca fiind un refugiu al omului credincios.

De exemplu: „Adăpost este Dumnezeu cel din vechime și pe pământ, brațe veșnice. L-a izgonit pe dușman dinaintea ta și a zis: Nimicește-l” (Dt 33,27)³. Un alt exemplu de text biblic din care reiese ideea că Dumnezeu este refugiu pentru omul credincios este⁴:

„Doamne, stâncă mea, fortăreața mea și eliberatorul meu! Doamne, stâncă mea, în el mi-am căutat refugiu, scutul meu, cornul mântuirii mele și scăparea mea, locul meu de refugiu și eliberatorul meu. Tu mă mântuiești din asuprirea mea. (2Sam 22,2-3)⁵.

De asemenea, aceeași idee biblică este prezentă și în anumiți Psalmi: „Domnul este refugiul celui asuprit, refugiu în vreme de strâmtorare” (Ps 9,10). „Dumnezeu este pentru noi loc de refugiu și putere, ajutor ușor de găsit în timp de strâmtorare (Ps 46,2)⁶.

„Dumnezeu, în palatele sale, este cunoscut ca un loc de refugiu” (Ps 48,4). „Doamne, tu ai fost locul nostru de refugiu din generație în generație” (Ps 90,1).

„Cel care locuiește la adăpostul Celui Preaînalt și se odihnește la umbra Celui Atotputernic îi spune Domnului: Tu ești locul meu de refugiu și fortăreața mea, Dumnezeul meu în care îmi pun încrederea” (Ps 91,1-2)

Și în cartea profetului Ieremia, Domnul este prezentat ca un refugiu: „Doamne, tăria, fortăreața mea și refugiul meu în ziua strâmtorării!” (Ier 16,19).

În Scrisoarea către Evrei: „...pentru ca prin două fapte neschimbătoare, în care este imposibil ca Dumnezeu să fi mințit, noi, care căutăm scăpare, să avem o încurajare puternică pentru a ține cu tărie speranța care ne-a fost propusă (Evr 6,18).

1.2.Cetățile de refugiu

³ „Refuge”, Nouvel index biblique, Les bonssemeurs, Paris, 1985, p 180

⁴ Idem, p 180

⁵ Idem, p 180

⁶ Idem, p 180

Așadar exemplele enumerate mai sus au avut rolul de a reda o caracteristică esențială pe care Dumnezeu o are, aceea de a-L ocroti și de a se îngriji de om, pentru că cel din urmă este slab și cu multe limite. Dar trebuie precizat, că omul fiind creat după „chipul și asemănarea” lui Dumnezeu, are datoria de a oglindi bunătatea Creatorului atât față de creație, cât și față de ceilalți semeni. De aceea, pentru a-i învăța pe oameni să fie înțelegători față de problemele pe care le pot avea ceilalți semeni, Dumnezeu a instituit cetățile de refugiu, care trebuie văzute ca pe o pedagogie, dar și ca pe o stăvilire a înclinației oamenilor de a fi răzbunători și de a căuta cu orice preț pedepsirea unui criminal chiar fiind el neintenționat: „Când treceți Iordanul în țara Canaan să vă alegeți niște cetăți care să fie cetăți de refugiu, unde să se poată refugia ucigașul care omoară pe cineva din greșeală” (Num 35,10-11). Din acest verset biblic, putem trage concluzia că poporul evreu este învățat să facă diferența dintre un om care omoară cu intenție și cel care omoară fără intenție, adică din neglijență⁷. Într-un alt pasaj este scris: „Aceste șase cetăți să fie refugiu pentru fiii lui Israel și pentru străinul care locuiește în mijlocul vostru! Acolo să se poată refugia oricine omoară pe cineva din greșeală!”(Num 35,15). Cetățile de refugiu mai sunt amintite și în alte texte biblice precum: Dt 4,41-43; Dt 19,2-13; Ios 20, 1-9⁸.

Dacă în cazul unui omor comis cu intenție, criminalul nu trebuia lăsat să trăiască, ci merita să fie omorât, în cazul unui omor comis fără intenție, persoana care săvârșise fapta nu era considerată ca fiind un criminal⁹. Omorul comis involuntar poate să fie atunci când lama unui topor se desprinde și omoară pe un

⁷ N.H. Ridderbos, „Cetate de refugiu”, Dicționar biblic, Editura „Carte creștină”, Oradea, 1995, p 216-217

⁸ „Refuge”, Nouvel index biblique, Les bonssemeurs, Paris, 1985, p 180

⁹ F. Vigouroux, Villes de refuge, Dictionnaire de la Bible, Paris, 1922, p 1018

coleg de muncă sau o piatră aruncată neintenționat, dar care omoară un alt om. Deci, în aceste cazuri nu trebuie să fie pedepsită persoana considerată criminală¹⁰.

În situația în care un om murea, cel care comisese omorul involuntar trebuia să se refugieze într-o cetate numită de refugiu. Acolo se oprea la poarta cetății și expunea cazul în fața bătrânilor. Aceștia aveau datoria de a-i încredința o locuință, dar și de a se îngriji de persoana respectivă până când era adusă în fața adunării care dădea o sentință. La judecată venea și răzbunătorul de sânge, cel care trebuia să pedepsească criminalul. Dacă era găsit vinovat de omor, persoana care se refugiase era dată pe mâna răzbunătorului pentru a fi omorâtă. Dacă era găsită nevinovată atunci rămânea în cetatea de refugiu până la moartea marelui preot. În aceea cetate, răzbunătorul nu avea voie să-l omoare pe criminal. Legea cu privire la cetatea de refugiu era dată tocmai ca sângele inocent să nu fie vărsat și astfel să cadă asupra poporului. Erau șase cetăți de refugiu, trei la est și trei la vest de râul Iordan¹¹. Trei cetăți erau la est de râul Iordan : „Bețer, în pustiu, pe podiș, pentru cei din tribul lui Ruben; Ramot în Galaad, pentru cei din tribul lui Galaad și Golan, în Basan, pentru cei din tribul lui Manase”(Dt 4,43). La vest de râul Iordan, erau cetățile: „Chedeș în Galileea, în muntele lui Neftali; Sihem în muntele lui Efraim și Chiriat- Arba, adică Hebron, în muntele lui Iuda”(Ios 20,7). Cetățile erau deschise evreului, străinului care trăia printre evrei și care adoptase obiceiurile lor, dar și străinii care fie se stabiliseră pentru o perioadă nedeterminată și nu doreau să preia obiceiurile evreiești, fie erau doar pentru o anumită perioadă de timp. Este important de amintit faptul că toate cetățile de refugiu erau cetăți destinate leviților. Prin urmare, leviții erau cei care se îngrijeau de astfel de oameni care căutau o scăpare¹².

¹⁰ Idem, p 1018

¹¹ Idem, p 1019

¹² Idem, p 1019

1.3.Ce este străinul în lumea biblică.

În rândurile de mai jos, vom încerca să definim „străinul” în concepția comunității evreiești, apoi vom încerca să prezentăm ceea ce putea să facă un străin și ce nu putea să facă, iar la sfârșit vom arăta cum erau clasificați străinii și ne vom întreba dacă termenul „străini” era utilizat doar pentru a face referire doar la bărbați sau și acest termen includea și femeile.

Termenul „străin” este utilizat pentru a desemna pe cei care nu fac parte din poporul ales, iar aceștia trebuie să se bucure de același tratament din partea comunității evreiești, ca și membrii acestei comunități: „Când vine un străin în țara voastră, să nu-l asupriți. Pe străin să-l considerați ca pe un băștinaș dintre voi; să-l iubești ca pe tine însuși, căci străini ați fost în țara Egiptului!” (Lev 19,33-34). De asemenea, străinii pot avea dreptul la circumcizie (Gn 17,12-13). Ei mai trebuie să respecte odihna de Sabat (Ex 20,10; Ex 23,12). Străinii ca și poporul evreu n-au voie să mănânce sângele, căci este sacru (Lev 17,10,13,15,16). Atât evreii, cât și străinii n-au voie să-l blesteme pe Dumnezeu sau Numele Lui (Lev 24,16). Oricine care săvârșește omorul este pedepsit, iar gravitatea faptei este stabilită în funcție de victimă; dacă este vorba despre un animal, agresorul trebuie să-l despăgubească pe proprietar, iar dacă este vorba de o persoană umană, agresorul va fi dat la moarte (Lev 24,21-22).

Străinul poate aduce aceleași sacrificii pe care evreii le aduc (Num 15,14-16; Lev 22,18)¹³. Dumnezeu spune fiilor lui Israel că jertfa pentru iertarea păcatelor va fi adusă pentru păcatele săvârșite de evrei, dar și de către străini (Num 15,25-26). Porțile cetăților de refugiu le sunt deschise tuturor indiferent dacă sunt evrei sau nu (Num 35,15). Citirea legii se adresează evreilor, dar și străinilor (Dt 31,10-12).

¹³ „Etranger”, Nouvel index biblique, Les bonssemeurs, Paris, 1985, p 81

Străinul poate să ia parte la sărbătoarea Paștelui, dar numai dacă este tăiat împrejur (Ex 12,48-49; Num 9,14)¹⁴. Cum evreii n-au voie să dețină în casele lor pâine dospită nici străinii n-au voie, altminteri persoana care nu respectă va fi omorâtă (Ex 12,19). Este interesant de menționat faptul că străinii, în comunitatea evreiască erau protejați, prin interdicția dată de Dumnezeu prin car evreilor le era interzis să-i molesteze sau să-i oprime (Ex 22,20; Ex 23,9; Lev 19,33; Dt 24,14; Ier 22,3; Zah 7,10; Mal 3,5). Dumnezeu îi cere poporului Său de a face dreptate când judecă și să nu facă diferențe între evrei și non-evrei (Dt 1,16). Evreii sunt îndemnați să respecte la judecată drepturile străinului și pe cele ale orfanului (Dt 24,17). Dumnezeu îi dă poporului ales obligația de a-i iubi pe străini (Lev 19,34; Dt 10,19)¹⁵.

Dacă am văzut cum poporul ales era învățat să procedeze față de străini, acum vedem ceea ce un străin nu putea să facă, iar aceste lucruri sunt¹⁶:

Străinul nu are voie să mănânce Paștele nefiind circumcis (Ex 12,43.44.48)

Străinul nu are voie să mănânce lucrurile sfinte (Lev 22,10-11)

Cel care nu este evreu îi este interzis să se apropie de corul mărturiei (Num 1,51)

„Niciunul dintre fii străinilor, necircumcis la inimă și necircumcis la trup, să nu intre în sanctuarul meu: niciunul dintre fii străinilor care sunt printre fiii lui Israel” (Ez 44,9)

Preoții pot să fie doar cei care fac parte din tribul lui Aaron, iar străinii care vor îndrăzni să facă parte dintre preoți să fie omorâți (Num 3,10; 18,70)

Este interzis ca un străin să devină rege (Dt 17,15)

Străinul n-are voie să încheie alianțe de căsătorie cu locuitorii țării (Ex 34,15-16; Dt 7,3; Esd 10,2)

¹⁴ Idem, p 81

¹⁵ Idem, p 81

¹⁶ Idem, p 81

Dacă până acum, contextele biblice pe care le-am menționat, termenul „străin” era utilizat și în imaginația cititorului le percepea ca fiind vorba despre bărbați străini, totuși atât în Vechiul Testament, cât și în Noul Testament sunt menționate printre străini și femei. De exemplu, în Vechiul Testament găsim următoarele versete: „Preotul Esdra s-a ridicat și le-a zis: Voi ați fost infideli, locuind cu femei străine și ați mărit vinovăția lui Israel (Esd 10,10). Un alt exemplu de verset biblic din Vechiul Testament este:

„Tot în acel timp am văzut iudei care locuiau cu femei din Așdod, din Amon și din Moab...Pe regele Solomon l-au făcut să păcătuiască femeile străine. Iar despre voi să auzim că faceți toate aceste rele mari, fiind infideli față de Dumnezeuul nostru și locuind cu femei străine?” (Ne 13,23.26-27).

Un exemplu de verset biblic din Noul Testament în care apare o femeie străină este: „Însă femeia era păgână, de origine siro-feniciană. Ea l-a rugat să alunge diavolul din fiica ei” (Mc 7,26)¹⁷.

După ce ne-am îndreptat atenția asupra câtorva pericope în care era vorba despre străini, a devenit necesar pentru înțelegerea temei lucrării ca să precizăm toate aspectele legate de străini. Trebuie notat, în primul rând, că accepțiunea termenului de „străin” în lumea biblică este largă, deoarece cuprinde mai multe categorii de oameni. Când vorbim despre străini, comunitatea evreiască utilizează mai mulți termeni. De aceea, se cuvine să ne îndreptăm atenția asupra aspectului cultural. Străinii sunt o categorie de oameni care aparțin altor națiuni, iar aceștia până la venirea lui Cristos sunt de obicei percepuți ca fiind dușmani de către evrei. Deoarece străinii nu aparțineau familiei sau comunității ebraice¹⁸.

¹⁷ Idem, p 81

¹⁸ H.M. Carson, „Străin”, Dicționar biblic, Editura „Cartea creștină”, Oradea, 1995, p 1233

O primă categorie de astfel de oameni este străinul (ebr. nokri). Această persoană face parte dintr-o altă rasă, iar din punct de vedere religios este asociat cu păcatul idolatriei, căci persoanele străine nu-L cunoșteau pe Dumnezeu și se închinau la idoli. De aceea, Legea le interzicea evreilor căsătoria cu femeile din Canaan. (Dt 7,1-6).

O altă categorie de străini este aceea a străinilor rezidenți (ebr. ger). Aceste persoane sunt străine, căci nu s-au născut într-o familie evreiască, dar spre deosebire de prima categorie de străini, aceștia din urmă au fost asimilați de către evrei, astfel încât diferențele culturale sunt mai puțin vizibile (Ios 9; 2 Cr 2,17). Străinii rezidenți de tip (ger) erau obligați să respecte preceptele enumerate mai sus, iar dacă nu le respectau erau omorâți.

Asimilarea progresivă a „gerim” de către poporul ales a contribuit la spargerea zidului rasial în care era înclinat să rămână. Astfel, asimilarea pregătea universalismul creștin¹⁹. Poporul ales era îndemnat de către Dumnezeu să-și amintească de faptul că și poporul ales a fost la rândul străin în țara Egiptului (Ex 22,20; Ex 23,9). Poporul lui Israel nu trebuia să se mulțumească doar să le acorde ospitalitate străinilor rezidenți (Gen 18,2-9; Jud 19,20; 2 Rg 4,8), ci trebuia să-i iubească ca pe ei înșiși (Lev 19,34), căci Dumnezeu îl protejează pe străin (Dt 10,18) la fel de mult, Își manifestă grija față de evrei și de săraci (Lev 19,10; Lev 23,22). Dumnezeu le acordă acestora un statut juridic analog cu al său (Dt 1,16; Lev 20,2). Străinii care sunt circumciși pot lua parte la sărbătoarea Paștelui (Ex 12,48). De asemenea, ei trebuie să respecte odihna de Sabat (Ex 20,10). Precum au obligația de a posti în ziua Ispășirii (Lev 16,29) și n-au voie să blesteme numele lui Dumnezeu (Lev 24,16).

¹⁹ „Etranger”, Xavier Leon-Dufour, Vocabulaire de theologie biblique, Les editions du cerf, Paris, 1991, p 402

Asimilarea a fost atât de profundă încât în Israel, la sfârșitul timpurilor, profetul Ezechiel profețește că și ei vor moșteni țara împreună cu evreii (Ez 47,22)²⁰. După reîntoarcerea din exil, străinii rezidenți sunt obligați să adere la iudaism și să se circumcidă, iar dacă refuză, vor fi excluși din comunitatea evreiască (Neh 10,31; Esd 9-10). Cauza acestei mișcări vine pe fondul exilului, când evreii caută să răspândească credința lor și de aceea dacă un străin se atașează de Domnul și observă fidel Legea, Dumnezeu îl primește în templul Său, aidoma evreilor (Is 56,6)²¹. Din punct de vedere lingvistic, este important să menționăm, faptul că în Septuaginta, termenul „ger” este tradus prin „prozelit”²². Termenul prozelit desemnează străinul care aderă în mod deplin la iudaism, de aici rezultă câteva versete ce se referă la universalitatea credinței iudaice (Am 9,10; Is 54,15). Chiar în Noul Testament, Isus face referire la curentul misionar al farizeilor, care străbat marea și uscatul ca să facă un prozelit (Mt 23,15)

În pericopa referitoare la Rusalii, prozeliții sunt menționați (Fap 2,11), mai ales că sunt mulți care aderă la credința în Cristos (Fap 13,43; Ac 6,5). Totuși, sfântul Paul va predica mai ales temătorilor de Dumnezeu (Fap 18,7). Aceștia sunt păgâni, simpatizanți ai religiei iudaice, dar fără să se circumcidă, ca de exemplu Corneliu (Fap 10,2). Foarte repede, pentru creștini dispare orice fel de barieră între evrei și păgâni, căci toți sunt frați întru Cristos (Ef 2,14, Fap 21,28)²³.

O transpunere a condiției străinului rezident a fost adoptată în credința creștină. Așa precum țara Canaanului a fost promisă lui Abraham și descendenților săi (Gen 12,1-7), iar Dumnezeu rămâne adevăratul proprietar. Astfel, poporul ales nu este altceva decât un chiriaș (Lev 25,23).

²⁰Idem, p 403

²¹Idem, p 403

²²Idem, p 403

²³Idem, p 403

Această idee conține o atitudine spirituală care se regăsește în psalmi. Israelitul știe că nu are nici un drept în fața lui Dumnezeu, de aceea el dorește să fie doar oaspetele Lui (Ps 15)²⁴. De aici rezultă fireasca atitudine prin care evreul recunoaște că este doar un străin, un trecător ca toți cei care l-au precedat în lumea aceasta (Ps 39,13; 1Cr 29,15). Făcând parte din lumea care trece, evreul este pus față în față cu problema găsirii sensului vieții sale scurte, de aceea el îl imploră pe Dumnezeu ca să-l ajute prompt (Ps 119,19).

1.4. Creștinul, un străin al acestei lumi.

În Noul Testament, cunoașterea condiției umane se aprofundează și mai mult. „Până când Domnul va veni în mărirea sa și toți îngerii împreună cu El și moartea fiind nimicită, toate vor fi supuse lui, unii dintre ucenicii săi sunt călători pe pământ...”²⁵. Oricare dintre ucenicii săi călători pe acest pământ știe că nu are o locuință permanentă (2 Cor 5,1). Așadar, creștinul nu este decât un străin pe pământ și nu numai pentru că pământul îi aparține Domnului, ci pentru că el este cetățean al patriei cerești. Dar nici în patria cerească nu este nici oaspete, nici străin, ci un concetățean al sfinților²⁶ (Ef 2,19; Col 1,21). Atât timp cât nu a ajuns în patria cerească, viața sa este o viață trecătoare (1 Pt 2,11). Putem să asemănăm cu viețile patriarhilor (Evr 11,13), care altădată părăseau mediul lor de confort pentru a se îndrepta spre o țară mai bună (Evr 11,16).

Sfântul evanghelist Ioan accentuează contrastul dintre lumea în care trăiește și adevărata viață în care vom fi introduși. Născut din cer (In 3,7), creștinul nu poate fi decât un străin pe pământul acesta, deoarece între el și lume un acord este imposibil,

²⁴Idem, p 403

²⁵Catehismul Bisericii Catolice, ARCB, București, 1993

²⁶Etranger, Xavier Leon-Dufour, Vocabulaire de theologie biblique, Les editions du Cerf, Paris, 1991, p 403

căci lumea este sub puterea celui rău (1 In 5,19). Dar cum nu este din lume, creștinul știe precum Cristos de unde vine și unde merge și îl urmează pe Isus care și-a plantat cortul în mijlocul nostru (In 1,14). După ce s-a întors la Tatăl (In 16,28), a pregătit un loc pentru ai săi (In 14,2) pentru ca acolo unde este Cristos, acolo să fie și servitorul său (In 12,26), adică în casa Tatălui²⁷.

Pentru a încheia prima parte, am dori să spunem că în Biblie sunt multe pasaje ce vorbesc despre străini. Iar pasajele pot fi găsite încă de la prima carte a Bibliei care este Geneza, până la ultima carte care este Apocalipsa.

1.5. Biserica și străinii

După ce am văzut de unde vine preocuparea Bisericii față de străini abordând mai întâi fundamentul religiei creștine care este Biblia, în partea a doua a acestui capitol ne propunem să ne concentrăm atenția asupra a ceea ce Magisteriul Bisericii spune despre străini. Deoarece constatăm, că în învățăturile Magisteriului iese la iveală o grijă deosebită față de cei străini, care de multe ori sunt marginalizați sau tratați cu indiferență din partea societăților în care se stabilesc, dar și din partea autorităților civile, de multe ori, se lovesc de ignoranța și abuzurile acestora.

Față de toate aceste persoane, Magisteriul Bisericii se îngrijește prin: a publica diferite documente referitoare la migranți și refugiați; papii se îngrijesc prin emiterea mai multor mesaje fie radiofonice, fie prin alte mijloace mass- media; și nu în ultimul rând trebuie să amintim că a fost înființat un Consiliu Pontifical pentru pastorația migranților și itineranților. Istoria, Consiliului Pontifical pentru pastorația

²⁷Idem, p 403

migranților și itineranților, încă de la început este strâns legată de grija Bisericii față de mobilitatea umană²⁸.

Pastorala Bisericii legată de persoanele care sunt implicate în fenomenul migrației se evidențiază și mai mult, începând de la finalul celui de al doilea război mondial. Înainte de a aminti anumite documente și mesaje referitoare la refugiați și migranți, trebuie să menționăm că Biserica a fost preocupată și s-a arătat deosebit de atentă față de situația reală a persoanelor refugiate și migrante. Un exemplu deosebit de grăitor pentru această afirmație este reprezentat de instituirea Zilei mondiale a migrantului și a refugiatului²⁹. Ziua mondială a migrantului și a refugiatului a fost instituită de către Sfântul Părinte Benedict al XV- lea.

Deși nu avea o dată fixă, fiecare biserică locală o celebra într- o zi a anului liturgic. Intenția de la sfânta liturghie era pentru persoanele refugiate și pentru migranți³⁰.

De asemenea în timpul acestei zile, credincioșii erau invitați să se preocupe mai mult de refugiați sau migranți arătându- se cât mai deschiși și înțelegători față de aceste persoane. În anul 1969, papa Paul al VI- lea reamintea faptul că celebrarea zilei dedicată refugiaților și migranților avea ca principal scop de a face cunoscut membrilor poporului lui Dumnezeu îndatoririle pe care le au față de refugiați, dar și susținerea pe care trebuie să le acorde persoanelor străine. În același an, papa Paul al VI- lea crea Comisia Pontificală pentru pastorația migranților³¹. În noiembrie 2004, papa Ioan Paul al II- lea a decis ca Ziua Mondială a migrantului și refugiatului să fie celebrată de către toată Biserica într- o singură zi, iar celebrarea zilei a fost stabilită pentru a doua duminică după 6 ianuarie.

²⁸ Biserica și migrația, <https://www.catholica.ro/2004/05/14/biserica-si-fenomenul-mobilitatii>, vizualizat la 15 mai 2018

²⁹ Ziua mondială a migrantului și a refugiatului, <https://eglise.catholique.fr/sengager-dans-la-societe/migrants/372288-quest-ce-que-la-journee-mondiale-du-migrant-et-du-refugie-2/>, vizualizat la 21 mai 2018

³⁰ Idem

³¹ Idem

Prima constituție apostolică ce tratează problema migranților se numește „Exsul familia nazarethana”³². „Acesta este de fapt primul document oficial al Sfântului Scaun care a privit într-un mod general și sistematic, din punct de vedere pastoral dar și canonic, problema asistenței spirituale a migranților”³³. Constituția apostolică Exsul familia nazarethana a fost dată de către Sfântul Părinte Pius al XII-lea, la 1 August 1952. Acest document este alcătuit din două părți asupra cărora ne vom îndrepta atenția: prima parte trece în revistă anumite întâmplări din istoria umanității ce a fost constrânsă să emigreze în alte locuri îndeosebi din cauza războaielor, iar a doua parte este împărțită în șase capitole, ce au mai mult rolul de a clarifica din punct de vedere al dreptului canonic situația preoților care se ocupă de grupurile de migranți, refugiați sau străini de orice alt tip.

Titlul constituției apostolice face referire la episodul biblic în care sfânta familie trebuie să fugă în Egipt, deoarece regele Irod dorea să-l omoare pe pruncul Isus (Mt 2,13- 14). Din cauza pericolului reprezentat de către Irod, sfânta familie se refugiază în Egipt devenind astfel modelul familiilor de refugiați³⁴. Iosif, Maria și Isus au devenit modelul fiecărui refugiat, migrant sau străin, în general ale persoanelor care pleacă din țara lor din cauza fricii și a persecuției. Prin plecarea din țara lor natală, refugiații și migranții își abandonează părinții, rudele și prietenii pentru a se stabili pe un pământ străin³⁵. De asemenea, prin supunerea lui Iosif față de înger, de a-și lua familia în toiul nopții și a pleca în Egipt, demonstrează caracterul protector pe care îl are sfântul Iosif față de Isus și de Maria.

Încă de la începutul constituției apostolice este precizat că din păcate, mai există oameni care încearcă să se intereseze de situația materială a migranților și a refugiaților, iar sub pretextul aducerii de ajutoare materiale în favoarea acestor

³² Biserica și migrația, <https://www.catholica.ro/2004/05/14/biserica-si-fenomenul-mobilitatii>, vizualizat la 15 mai 2018

³³ Idem

³⁴ Exsul familia nazarethana, <http://www.papalencyclicals.net/pius12/p12exsul.htm>, vizualizat la 22 mai 2018

³⁵ Idem, Introducere

persoane străine, în realitate au intenția de a le strica sufletele prin diferitele abuzuri³⁶. De aceea se recomandă să se combată acțiunile rele ale acestor persoane care nu fac altceva decât să urmărească îndeplinirea scopurilor lor meschine. În partea introductivă a constituției apostolice se amintește cât de prețios este faptul de a avea un preot. Ca exemplu este dat sfântul Augustin, care în momentul persecuției a insistat ca preoții să nu-și părăsescă turma chiar și în cele mai grele momente de persecuție. Căci prezența unui preot aduce multe beneficii pentru credincioși. Când preotul este absent, în ce mizerie trebuie să trăiască lumea care nu este botezată și nici nu poate primi dezlegarea de păcatele ei³⁷. Câtă tristețe poate cuprinde acele persoane care nu pot fi pregătite pentru intrarea în odihna vieții veșnice³⁸.

În prima parte a constituției apostolice, tema principală se referă la grija maternă a Bisericii față de migranți. Grija maternă a Bisericii cuprinde atât aspectul spiritual, cât și aspectul material. Ambele tipuri de ajutoare trebuie să le fie acordate refugiaților, migranților, pelerinilor, exilaților, străinilor de orice fel, deoarece Biserica este mandată pentru a salva omenirea, iar mandatul l-a primit din partea lui Cristos³⁹.

De exemplu este amintit gestul aproape eroic al sfântului Ambroziu, care pentru a răscumpăra pe prizonierii luați după înfrângerea împăratului Valentin, a decis să sacrifice vasele sacre. Sfântul Ambroziu a motivat gestul său spunând că este mai bine să păstrăm sufletele oamenilor pentru Domnul decât să păstrăm aurul⁴⁰.

În prima parte a constituției apostolice sunt menționate diferite contexte istorice ce au dus la apariția migranților, dar și a refugiaților. Am putea afirma pe

³⁶ Idem, Introducere

³⁷ Idem, Introducere

³⁸ Idem, Prima parte

³⁹ Idem, Prima parte

⁴⁰ Idem, Prima parte

bună dreptate, că firul roșu al acestui capitol îl reprezintă că ori de câte ori a existat un război și- au făcut apariția pe scena lumii diferite grupuri de persoane care fugeau din calea războiului în țări care erau în pace. Dar Biserica în grija ei față de toți oameni a constatat că oamenii care erau străini de mediul social în care ajungeau, se confruntau și cu o lipsă spirituală, care se traducea prin faptul că erau lipsiți de preot și de beneficiile spirituale pe care acesta le poate oferi. Din această cauză, mulți papi s- au preocupat ca o mare parte dintre străini să poată beneficia de asistența spirituală a preoților. Pentru a se asigura că există o bună comunicare și înțelegere atât din partea grupurilor de persoane străine, cât și din partea preoților s- a încercat ca preoții ce se ocupau de comunități constituite din străini să fie de aceeași naționalitate sau cel puțin să cunoască bagajul cultural al noilor credincioși.

Astfel, cel puțin bariera legată de mentalitate, de cultură, limbă și mentalitatea credincioșilor și a preoților, era dărâmată⁴¹.

A doua parte a constituției apostolice, în special în primul capitol, tema centrală se referă la competența congregației ce se ocupa de migrații. Cu alte cuvinte, tema capitolului o constituie enunțarea competențelor pe care le aveau preoții din comunitățile de refugiați, migrații sau pelerini⁴². De asemenea, erau instituți anumiți preoți a căror misiune de evanghelizare consta în a se îngriji de sufletele celor care se aflau la bordul vaselor comerciale. Îngrijirea se traducea prin celebrarea sfintei liturghii, a altor sacramente precum căsătoria, botezul, dar și posibilitatea de a oficia înmormântări⁴³.

Tot în acest capitol sunt enumerate competențele teritoriale pe care le au episcopii diocезelor care se află pe coastele continentelor și care au porturi ce devin prin natura porți de intrare a refugiaților, migraților și străinilor.

⁴¹ Idem, Prima parte

⁴² Idem, Cap I

⁴³ Idem, Cap I

Mai sunt reglementate și modurile în care un preot aparținând unui ordin călugăresc sau secular pot cere să se transfere în alte comunități de refugiați, migranți sau străini⁴⁴.

În capitolul al doilea, subiectul principal este delegatul Congregației ce se ocupă de migranți. Aici este locul în care sunt menționate îndatoririle pe care le are delegatul, dar și drepturile sale. Ca îndatoriri, delegatul trebuie să vegheze și să promoveze sănătatea spirituală a fiecărui migrant, refugiat sau străin, indiferent de limba, rasa, naționalitatea sau ritul⁴⁵. De asemenea, delegatul are sarcina de a se preocupa de misionari și de capelani fie ei preoți călugări, fie ei seculari. Delegatul are sarcina de a-i preveni pe episcopi a căror teritorii ecleziastice ce urmează să primească un val iminent de imigranți. O altă îndatorire a delegatului este ca la finalul fiecărui an să redacteze un raport asupra stării materiale, dar și spirituale a misiunilor și a observării disciplinei ecleziastice de către misionari și capelani⁴⁶.

În capitolul al treilea sunt instituți responsabili, misionarii trimiși la migranți și capelanii vaselor. Cu alte cuvinte, capitolul trei precizează drepturile și îndatoririle pe care le are fiecare componentă a ierarhiei care se află sub autoritatea Congregației pentru migranți.

De exemplu, responsabilul are sarcina de a stabili împreună cu episcopul diocezei, o locuință destinată misionarilor, iar locuința pe care preoții misionari o vor ocupa trebuie să fie în concordanță și să respecte obiceiurile și cutumele imigranților⁴⁷. Misionarii care vor fi repartizați la grupurile de refugiați sau migranți, se vor afla sub jurisdicția episcopului locului. Capelanii au îndatorirea să înregistreze botezurile, acordarea mirului și decesele. La finalul fiecărei călătorii a navei,

⁴⁴ Idem, Cap I

⁴⁵ Idem, Cap II

⁴⁶ Idem, Cap II

⁴⁷ Idem, Cap III

capelanii vor trimite responsabililor o copie a acestui raport, împreună cu o copie a raportului referitor la activitățile desfășurate de către capelan la bordul navei⁴⁸.

În capitolul al patrulea este vorba despre asistența spirituală al episcopului local față de străini. O datorie pe care o are episcopal este de a se îngriji de străinii de orice fel ar fi, indiferent dacă au un domiciliu sau nu. Atunci când nu se poate îngriji de străini dintr- un motiv sau altul, episcopul are datoria să prevină Congregația ce se ocupă de migranți și să ceară permisiunii Congregației ca să stabilească anumiți credincioși dintr- o parohie pentru a se ocupa de străini⁴⁹.

Capitolul al cincilea are ca titlu asistența spirituală acordată migranților de către episcopii italieni. În contextul politic al timpului când a fost redactat acest document, este menționat faptul că fenomenul migrației este mai răspândit printre italieni decât la alte popoare.

De aceea, Sfântul Scaun se îngrijește mai activ pentru migranții italieni⁵⁰. Recomandările pentru episcopii italieni sunt ca aceștia din urmă să- i avertizeze pe preoții care se ocupă de comunitățile de refugiați sau migranți în legătură cu posibilele pericole spirituale cu care de obicei se confruntă cei care aleg să plece din casele lor, din familiile lor și din țara lor.

De asemenea, episcopii italieni trebuie să se îngrijească de informarea corectă a credincioșilor din parohii în legătură cu decizia de a pleca din țară și astfel credincioșii care aleg să emigreze să fie la current cu realitatea de a fi străin într- o altă țară⁵¹.

Capitolul al șaselea tratează despre colegiul pontifical al preoților în serviciul migranților italieni. În acest capitol se instituie de fapt colegiul pontifical al preoților ce are ca misiune principală de a oferi misionari pentru migranții italieni. Dorința

⁴⁸ Idem, Cap III

⁴⁹ Idem, Cap IV

⁵⁰ Idem, Cap V

⁵¹ Idem, Cap V

Sfântului Părinte este ca acest colegiu să rămână sub tutela Congregației ce se îngrijește de migranți⁵². Colegiul are datoria de a menține disciplina, de a finanța misiunile și de a administra resursele materiale. Din punct de vedere administrativ, Colegiul este condus de un rector⁵³. Scopul Colegiului este de a pregăti tineri preoți italieni pentru a fi trimiși pe pământurile străine unde se află migrații italieni⁵⁴.

Sfântul Părinte Pius al XII-lea afirmă în cadrul constituției apostolice, că spera ca în viitorul apropiat să nu existe niciun preot care să se ocupe de migranți și să nu fi dobândit pregătirea necesară oferită de către Colegiul menționat mai sus. Pregătirea necesară se dobândește după o perioadă de timp, în care candidatul trebuie să-și dezvolte calitățile minții și ale inimii, doctrina sfântă și nu în ultimul rând să învețe mai multe limbi străine⁵⁵.

Importanța constituției apostolice este dată de faptul că mai este numită și carta fundamentală a pastorației pentru migranți și refugiați. Documentul îi invită pe păstorii Bisericilor locale să creeze condițiile favorabile pentru viața religioasă a migranților, dar și a refugiaților. Măsurile propuse în document se referă la crearea de parohii personale, preoți misionari fie aparținând ordinilor călugărești, fie aparținând diocezelor și care trebuie să îndeplinească o exigență impusă de către Congregația care se ocupă de migranți și refugiați. Aceea ca preoții să fie de aceeași naționalitate sau cel puțin să cunoască limba și obiceiurile migranților și refugiaților⁵⁶.

Pentru lucrare a fost necesar pentru a explora conținutul constituției apostolice *Exsul familia nazarethana*, deoarece arată că Biserica nu încetează să caute soluții la problemele ce afectează refugiații și migrații. Biserica dorește ca

⁵² Idem, Cap VI

⁵³ Idem, Cap VI

⁵⁴ Idem, Cap VI

⁵⁵ Idem, Cap VI

⁵⁶ Idem, Cap VI

niciun om indiferent locul în care s- ar afla, indiferent dacă este autohton al acelu loc sau este un străin, omul are nevoie de a păstra legătura cu Dumnezeu. De aceea, Biserica nu se mulțumește doar cu faptul de a constata că refugiații și migranții au dificultăți în a se integra în viața unei parohii, ci pentru a le veni în ajutor, Biserica le oferă posibilitatea de a dăruii păstori care să fie familiarizați cu limba sau obiceiurile străinilor.

După ce ne- am îndreptat atenția asupra constituției apostolice *Exsul familia nazarethana*, este necesar ca să prezentăm un alt document de o mare importanță pentru obiectul lucrării, iar acesta este enciclica *Pacem in terris*. Enciclica a fost dată de către Sfântul Părinte Ioan al XXIII- lea, la data de 11 Aprilie 1963. Importanța enciclicei este dată de faptul că, Sfântul Părinte afirmă „dreptul la a emigra în alte comunități politice și de a se stabili în acestea din urmă, atunci când există necesități legitime”⁵⁷.

Enciclica *Pacem in terris* este importantă deoarece era prima enciclică adresată atât credincioșilor, cât și „tuturor oamenilor de bunăvoință”⁵⁸. Această afirmație dorește să arate că problemele menționate în enciclică nu se adresează doar membrilor Bisericii, ci dorește să interpeleze toți oamenii chiar și aceia care fie nu aparțin Bisericii Catolice, fie nu aparțin niciunei alte confesiuni creștine, dar care caută Adevărul. Tema centrală a enciclicei *Pacem in terris* este pacea dintre oameni care se bazează pe patru principii fundamentale: adevărul, dreptatea, iubirea și libertatea ⁵⁹. Enciclica este formată dintr- o introducere, care este urmată de cinci secțiuni pe care le vom prezenta rând pe rând, mai ales scoțând în evidență acele pasaje care se referă la refugiați și migranți. Scopul cercetării este de a arăta continuitatea mesajului și a preocupărilor pe care Biserica le are față de străini.

⁵⁷ *Pacem in terris*, n. 25, <https://www.magisteriu.ro/pacem-in-terris-1963/>, vizualizat la 24 mai 2018

⁵⁸ *Pacem in terris*, <http://www.spiritualite2000.com/2014/02/jean-xxiii-pacem-in-terris-lencyclique-de-la-coexistence-pacifique>, vizualizat la 24 mai 2018

⁵⁹ *Pacem in terris*, <https://www.magisteriu.ro/pacem-in-terris-1963/>, vizualizat la 24 mai 2018

În introducere, Sfântul Părinte afirmă faptul că pacea este o dorință a omului din toate timpurile. Pacea nu se poate fonda decât pe respectul absolut al ordinii stabilite de către Dumnezeu⁶⁰. Ordinea stabilită de Dumnezeu, omul poate să o admire, atunci când cu ajutorul tehnicii și cu ajutorul rațiunii sale o descoperă în fiecare parte a Universului⁶¹. De asemenea, Papa Ioan al XXIII-lea afirmă că ordinea care poată să fie găsită în frumusețea Universului, aceeași ordine a fost pusă de către Dumnezeu în interiorul persoanei umane⁶². În partea introductivă a enciclicei, Sfântul Părinte dorește să demonstreze că omul prin intermediul științei reușește să exploreze lumea și prin aceasta, omul ajunge să contemple creația, care este lucrarea lui Dumnezeu. Iar din lucrarea lui Dumnezeu, omul face parte, ba chiar este mai mult decât o simplă parte a Universului, căci a fost creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu (Gen 1,26)⁶³.

În prima secțiune poartă titlul de „Ordinea între ființele umane” și are ca obiect de a readuce în atenția cititorului că „orice om este o persoană umană, subiect de drepturi și obligații”⁶⁴. Dar această afirmație deși este prima propoziție a primei secțiuni, nu este altceva decât o concluzie. Pentru a o înțelege cu adevărat, autorul enciclicei propune o analiză a societății umane, dar și a rolului pe care omul îl are.

Concluzia potrivit căreia omul prin faptul că este o persoană umană ce are drepturi și obligații, decurge din enunțarea unui adevăr pe cât de evident, pe atât de ignorat de mulți oameni, că orice societate umană sănătoasă are la bază omul. Iar omul trebuie să fie privit atât din perspectivă filosofică, cât și din perspectiva teologică. Perspectiva filosofică este întâlnită atunci când papa Ioan al XXIII-lea

⁶⁰ Idem, Introducere, n.1

⁶¹ Idem, Introducere, n.2

⁶² Idem, Introducere, n.5

⁶³ Idem, Introducere, n.3

⁶⁴ Idem, Partea I

afirmă că „omul este o ființă dotată cu inteligență și voință liberă”⁶⁵. Drepturile și obligațiile pe care le are persoana umană sunt impuse de către natura omului. De aceea, drepturile și obligațiile sunt universale, deoarece se aplică oricărui om indiferent de locul în care trăiește, sunt inalienabile, pentru că ele nu pot fi încălcate de o societate condusă de principiul respectării demnității umane. Perspectiva teologică este amintită atunci când Suveranul Pontif analizează demnitatea umană în conformitate cu Dumnezeu care prin intermediul Sfintei Scripturi spune oamenilor că au o demnitate, care provine din creație și din răscumpărarea obținută de către patima lui Isus Cristos⁶⁶.

Tot în prima secțiune sunt amintite câteva drepturi pe care societatea ar trebui să i le garanteze fiecărui om.

Drepturile enumerate în acest document se referă la garantarea vieții, dar și a unui nivel de viață decent⁶⁷. Un alt drept este cel al libertății de conștiință, care se referă la posibilitatea de a se ruga lui Dumnezeu atât în public, cât și în privat⁶⁸. Din dreptul la libertatea de conștiință, derivă și dreptul la libertatea de alegere a stării de viață a fiecărui om⁶⁹. Dreptul economic este dreptul la muncă ce trebuie să fie garantat fiecărei persoane. Deoarece prin muncă, omul poate asigura existența proprie dar și pe cea a familiei sale. O modalitate de a asigura existența prin muncă este salariul ce trebuie să permită un nivel de trai decent pentru om⁷⁰. Orice persoană trebuie să se bucure de dreptul de a se asocia, dar și de a participa la reuniuni⁷¹. Este afirmat și faptul că persoana din cauza anumitor probleme, societatea trebuie să îi

⁶⁵ Idem, Partea I, n. 9

⁶⁶ Idem, Partea I, n. 10

⁶⁷ Idem, Partea I, n. 11

⁶⁸ Idem, Partea I, n. 14

⁶⁹ Idem, Partea I, n. 15

⁷⁰ Idem, Partea I, n. 20

⁷¹ Idem, Partea I, n. 23

acorde dreptul de a se stabili în altă țară⁷². Drepturile civile de care se bucură o persoană sunt acele drepturi legate de protecția juridică, în sensul că persoana nu va fi neîndreptățită din punct de vedere juridic⁷³.

Obligațiile pe care le are persoana derivă de fapt din fiecare drept ce a fost enunțat în rândurile de mai sus. Astfel dreptul la viață, îi corespunde obligația de a o păstra și de a o trăi cu demnitate⁷⁴. Un drept de care se bucură o persoană, pentru o altă persoană se naște obligația de a nu atinge dreptul celeilalte persoane⁷⁵. Prima secțiune se termină cu cele trei constatări ale lumii în care Biserica trăiește. Prima constatare aduce în discuție faptul că muncitorii cer să fie tratați conform demnității lor de oameni. A doua constatare prezintă apariția femeii în viața publică, deoarece până în acele timpuri, puține femei se puteau afirma în viața publică.

A treia constatare se referă la oamenii care doresc să fie eliberați de sub dominația la care sunt supuși și în societatea modernă, se tinde spre o egalitate.

Titlul secțiunii a doua este intitulat: „Raporturile dintre oameni și puterile publice în cadrul fiecărei comunități publice”⁷⁶. În a doua secțiune tratează chestiunile legate de autoritatea publică; despre binele comun care trebuie să fie realizat prin eforturile tuturor membrilor societății; despre societatea care trebuie să promoveze și să respecte drepturile persoanei; despre forma de guvernământ care să favorizeze respectarea ordinii din partea cetățenilor; despre raportul dintre ordinea ce izvorăște din legile civile și normele la care aderă persoana. Ultima chestiune abordată este dreptul, dar și obligația cetățenilor de a se implica în viața politică⁷⁷.

⁷² Idem, Partea I, n. 25

⁷³ Idem, Partea I, n. 27

⁷⁴ Idem, Partea I, n. 28

⁷⁵ Idem, Partea I, n. 30

⁷⁶ Idem, Partea II, n. 46

⁷⁷ Idem, Partea II, n. 73

Secțiunea a doua se termină cu trei tendințe ce se manifestau în societatea umană a acelor timpuri. Prima tendință este că orice societate umană trebuie să fie fundamentată pe carta drepturilor omului. A doua tendință se referă la puterea juridică ce are datoria de a preciza modalitatea de ocupare a funcțiilor publice și de a desemna raporturile dintre diferitele funcții publice. A treia tendință ce se manifestă în lume este de a enunța drepturile și obligațiile ce revin oamenilor ce ocupă funcții publice și drepturile și obligațiile pe care le au ceilalți membri ai societății⁷⁸.

A treia secțiune tratează despre societățile umane care la rândul lor se bucură de drepturi și obligații. De aceea este necesar ca relațiile dintre societățile umane să fie bazate pe adevăr și dreptate, altminteri vor aluneca pe panta ruinării⁷⁹. Sfântul Părinte dorește să le reamintească societăților umane de a avea grijă la a garanta și la a respecta drepturile și obligațiilor pe care le au minoritățile care trăiesc pe teritoriul statelor. Membrii minorităților nu trebuie să le fie amenințate drepturile legate de existență, deoarece aceste acțiuni întreprinse constituie o încălcare gravă a ordinii.

Dimpotrivă, statul ar trebui să fie încurajat de a ameliora nivelul de trai al membrilor minorităților. Iar măsurile de ameliorare a nivelului de trai se pot implementa în domeniile legate de cultură, de limba și tradițiile practicate de către minorități⁸⁰. Tot în cadrul secțiunii a treia mai este tratată și problema refugiaților politici. Persoanele care se încadrează în categoria refugiaților politici provin din țările care sunt conduse de forțe politice ce nu garantează anumite drepturi și astfel, unele persoane aleg să plece din țările respective sau sunt obligate să părăsească țara. Papa Ioan al XXIII-lea amintește că societățile în care se stabilesc refugiații

⁷⁸ Idem, Partea II, n. 77

⁷⁹ Idem, Partea III, n. 80

⁸⁰ Idem, Partea III, n. 96

politici trebuie să le garanteze respectarea drepturilor, deoarece fiecare om are o demnitate⁸¹.

Partea a treia a enciclicei *Pacem in terris* se termină prin enunțarea a ideii că din cauza apariției bombei atomice, războiul poate avea rezultate catastrofice pentru întreaga comunitate umană, iar cea mai bună soluție este reprezentată de negocierile dintre state⁸². Dacă negocierile vor fi bazate iubire, relațiile dintre diferitele societăți umane îi vor purta pe oameni să caute colaborarea dintre ei⁸³.

Partea a patra tratează despre relațiile dintre oameni, societățile umane și comunitatea internațională. În cadrul acestei secțiuni se argumentează ideea conform căreia prin intermediul tehnicii, societățile umane se leagă tot mai mult unele de altele și astfel formează o singură economie la nivel planetar⁸⁴. Așadar, Sfântul Părinte atrage atenția asupra fenomenului de globalizare care face ca progresul social, ordinea, securitatea și liniștea unei societăți umane să depindă foarte mult de factorii precum ordinea socială, liniștea, securitatea și bunăstarea unei societăți sau altor societăți.

Cu alte cuvinte, contextul politic face ca fiecare stat să fie interdependent și s-a ajuns la imposibilitatea ca un stat să se poată izola de celelalte state și să atingă și un nivel de bunăstare demn pentru cetățeni⁸⁵. În cadrul acestei părți este amintit un principiu fundamental al doctrinei sociale a Bisericii, acesta fiind principiul subsidiarității. Atunci când o structură socială nu poate îndeplini o obligație, structura superioară trebuie să intervină pentru a realiza obligația. Totuși pentru a respecta principiul subsidiarității, o obligație trebuie să fie îndeplinită de structura

⁸¹ Idem, Partea III, n. 104

⁸² Idem, Partea III, n. 126

⁸³ Idem, Partea III, n. 129

⁸⁴ Idem, Partea IV, n. 130

⁸⁵ Idem, Partea IV, n. 131

socială mai mică⁸⁶. Potrivit enciclicei *Pacem in terris*, principiul subsidiarității trebuie să fie aplicat chiar și în relațiile dintre un stat și o autoritate mondială, în sensul că autoritatea mondială trebuie să respecte statul nelimitându- i acțiunea⁸⁷. În încheierea acestei părți sunt menționate Organizația Națiunilor Unite despre care vom vorbi în capitolul următor. De asemenea, mai este amintită și Declarația universală a drepturilor omului, asupra căreia ne vom îndrepta atenția în următorul capitol.

În partea a cincea sunt menționate directivele pastorale prin care creștinii sunt invitați ca să se implice în lumea politică și să promoveze binele comun atât în țara din care fac parte, cât și pentru întreaga omenire⁸⁸. O obligație care trebuie să fie îndeplinită de către toți oamenii se referă la stabilirea relațiilor dintre toți oamenii care să favorizeze o conviețuire pașnică. Societățile să fie dominate de „adevăr, dreptate, iubire și libertate”⁸⁹.

Enciclica se încheie prin imaginea Principelui păcii, care este Isus, cel care dă adevărata pace.⁹⁰

După ce am prezentat enciclica *Pacem in terris* cu scopul de a arăta faptul că învățătura Bisericii asupra străinilor nu se limitează doar într- o anumită epocă, ci este reamintită, reluată și chiar clarificată din ce în ce mai mult, tocmai pentru a- i sensibiliza pe oameni cu privire la situația materială, dar și spirituală a refugiaților și a străinilor.

Acum ne vom îndrepta atenția asupra constituției pastorale *Gaudium et spes* (Bucuria și speranța). Acest document a fost promulgat de către Sfântul Părinte Paul

⁸⁶ Principiul subsidiarității, Docat, Sapientia, Iași, 2017, p 98

⁸⁷ *Pacem in terris*, http://w2.vatican.va/content/john-xxiii/fr/encyclicals/documents/hf_j-xxiii_enc_11041963_pacem.html, vizualizat la 24 mai 2018

⁸⁸ *Idem*, Partea V, n. 146

⁸⁹ *Idem*, Partea V, n. 163

⁹⁰ *Idem*, Partea V, n. 167

al VI- lea, în timpul Conciliului al II- lea din Vatican, la 7 decembrie 1965⁹¹. Constituția pastorală *Gaudium et spes* privește raportul dintre Biserică și lumea contemporană.

Constituția pastorală *Gaudium et spes* este alcătuită dintr- o introducere în care sunt precizate următoarele aspecte: relația dintre Biserică și lumea; destinatarii mesajelor transmise în cadrul Conciliului și se subliniază faptul că Biserica este slujitoarea condusă de Duhul Sfânt pentru a- i ghida pe oameni spre Isus⁹². În expunerea preliminară se nuanțează condiția omului în lume care este marcată pe de o parte de speranță datorită credinței omului în Isus Cristos mântuitorul oamenilor, iar pe de altă parte omenirea este marcată de angoasă, din cauza dezechilibrelor în rândul diferitelor grupuri umane. În prima parte, intitulată: „Biserica și vocația omului” sunt precizate demnitatea persoanei umane și rolul comunității umane și misiunea pe care Biserica o are în lume⁹³.

În partea a doua a constituției *Gaudium et spes* sunt tratate problemele urgente care existau în acel timp în lume, dar care în timpurile în care ne aflăm sunt de încă actualitate. Atunci ca și azi se pune problema demnității și a promovării căsătoriei și a familiei, căci sunt multe cupluri care divorțează.

O altă problemă la fel de actuală este cea a păcii, căci și în lumea în care trăim securea războiului încă plutește, iar de acest lucru aflăm din multele știri. Pentru a promova pacea, Biserica propune evitarea războiului prin elaborarea unei comunități din care să facă parte toate popoarele⁹⁴.

În încheiere este precizat că fiecare credincios are un rol, iar precum credincioșii alcătuiesc o biserică locală și aceasta are un rol în societatea umană⁹⁵.

⁹¹ *Gaudium et spes*, Conciliul Vatican II, ARCB, 1999, p 359

⁹² *Idem*, n. 1-3

⁹³ *Idem*, p 357

⁹⁴ *Idem*, n. 84

⁹⁵ *Idem*, n. 91

Rolul pe care credinciosul și bisericile locale îl au în cadrul comunității umane este de a- L face cunoscut pe Isus Cristos și de a „ lumina întreg pământul cu mesajul evangheliei”⁹⁶.

Așadar, în constituția pastorală *Gaudium et spes*, atunci când se vorbește despre migranți, se prezintă câteva cauze ce duc la apariția lor. Printre cauzele enumerate sunt cele legate de transformările sociale ce sunt resimțite cel mai mult de comunitățile umane mici precum satele sau triburile. Iar membrii sunt nevoiți să se rupă de cadrul pe care îl oferă comunitățile mici pentru a ajunge în comunitățile mari care sunt orașele sau țările puternic dezvoltate, în care găsesc pe de o parte belșugul economic, iar pe de altă parte sărăcia spirituală ce se manifestă prin desprinderea de tradițiile vechi⁹⁷.

Pentru a combate indiferența și disprețul pe care îl au oamenii față de migrații de tip economic, Biserica propune o adevărată transformare de mentalitate a oamenilor pentru ca cei care trăiesc în lux să se îngrijească de cei care care trăiesc fără voia lor în mizerie⁹⁸. Cei care sunt chemați la schimbarea mentalității nu trebuie să fie doar oamenii politici sau oamenii bogați, ci toată lumea este chemată să schimbe mentalitatea.

Mentalitatea nu poate fi schimbată decât atunci când în centrul economiei se află omul și nevoile sale⁹⁹. Dar Biserica este conștientă că transformarea de mentalitate a tuturor oamenilor nu se poate realiza peste noapte și de aceea propune ca oamenii să facă un prim pas. Oamenii fac primul pas pentru a- și schimba mentalitatea, atunci când îi tratează pe migranți, adică pe cei străini prin respectarea

⁹⁶ *Idem*, n. 92

⁹⁷ *Idem*, n. 6

⁹⁸ *Idem*, n. 63

⁹⁹ *Idem*, n. 65

demnității lor. Iar acest lucru se traduce prin evitarea oricărei forme de discriminare, ură sau indiferență față de migranți¹⁰⁰.

Iar un ultim aspect legat de migranți din constituția pastorală *Gaudium et spes* este dat de contextul politic al lumii, în sensul în care toate statele își manifestă dorința de a se reuni în diferite organizații ce sunt la nivel planetar. Astfel, problema migranților nu trebuie privită ca aparținând doar unui stat sau a unei regiuni de pe planetă, ci trebuie să fie tratată de către toate statele lumii. Un prim efect benefic pe care l- ar putea aduce diferitele tratate aprobate de către toate statele ar fi că migranții ar beneficia de o susținere politică în toate regiunile prin faptul că s- ar elabora diferite soluții pentru a promova fraternitatea dintre oameni și s- ar rezolva situațiile migranților¹⁰¹.

Dar Biserica nu s-a limitat doar în a avea câteva constituții apostolice, câteva enciclice, câteva exortații apostolice, adică să rămână doar la nivel de teorie, ci a dorit să treacă la nivelul practice. Și atunci a fost creată o structură în cadrul Curiei Romane. Curia Romană fiind un organ politic asimilat de multe ori cu guvernul unei țări¹⁰². În anul 1969 a fost creată în Curia Romana, Comisia Pontificală pentru Asistența pastorală a migranților și itineranților. Comisia a fost creată de către Sfântul Părinte Paul al VI- lea. În anul 1989, Papa Ioan Paul al II- lea Comisia Pontificală i-a fost schimbată denumirea în Consiliul Pontifical pentru pasterația migranților și itineranților¹⁰³.

Consiliul Pontifical pentru pasterația migranților și al itineranților promova mesaje în favoarea migranților, cu scopul de a-i face conștienți pe credincioși față de realitatea pe care o experimentează persoanele care se stabilesc în alte societăți decât

¹⁰⁰ Idem, n. 66

¹⁰¹ Idem, n. 84

¹⁰² Curia Romană, https://ro.wikipedia.org/wiki/Curia_Roman%C4%83, vizualizat la 30 mai 2018

¹⁰³ Biserica și migrația, <https://www.catholica.ro/2004/05/14/biserica-si-fenomenu-mobilitatii>, vizualizat la 15 mai 2018

cele în care au crescut. Aceste persoane au nevoie de a fi ajutate sau cel puțin înțelese.

Un exemplu de mesaj elaborat de către Consiliul Pontifical pentru pastorația migranților și itineranților este documentul adresat acestora, care a fost intitulat: „Erga migrantes caritas Christi” (Caritatea lui Cristos față de migranți)¹⁰⁴. Documentul a fost dat la 3 mai 2004 și tratează despre mobilitatea umană. Are scopul de a actualiza pastorala referitoare la migranți ținând cont de noile fluxuri migratorii precum refugiații musulmani dar ținând seama și de caracteristicile pe care le are fiecare grup de migranți¹⁰⁵. Documentul menționează durerile pe care fenomenul migrației le dă naștere pentru familii și pentru persoane, în special pentru femei și copii.

În același timp, situează fenomenul migrației în istoria mântuirii. Printre exemplele enumerate se află figurile patriarhilor care sunt nevoiți să experimenteze acest fenomen din diferite motive. Abraham care a plecat plecat din țara lui și a ajuns într-o țară străină având promisiunea din partea lui Dumnezeu că va deveni tatăl unei națiuni mari. Apoi se prezintă istoria poporului Israel cum se naște într-o țară străină și va ajunge în altă țară străină. Istoria acestui popor ce conține deportări, opresiuni și persecuții induce ideea că evenimentele umane sunt haotice, dar în realitate, Dumnezeu are planul Său de mântuire ce va fi îndeplinit în figura lui Isus Cristos.

În anul 2017, Papa Francisc a instituit un nou dicaster intitulat Dicasteriul pentru promovarea dezvoltării umane integrale. De acest dicasteriu sunt legate toate aspectele referitoare la dreptate și pace, migrație, sănătate, lucrările carității și nu în

¹⁰⁴ Erga migrantes caritas Christi, <http://migrations.catholique.fr/index.php?ID=1010281>, vizualizat la 24 mai 2018

¹⁰⁵ Erga migrantes caritas Christi,

http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/migrants/documents/rc_pc_migrants_doc_20040514_erga-migrantes-caritas-christi_fr.html#Migrations%20et%20Histoire%20du%20salut, vizualizat la 30 mai 2018

ultimul rând, păstrarea și protecția creației¹⁰⁶. Trebuie amintit faptul că, dicasteriul nou- înființat preia toate atribuțiile Consiliului Pontifical pentru pastorala migranților și al itineranților¹⁰⁷.

Pentru a încheia acest prim capitol care se referă la relația dintre străini fie în postura de migranți, fie în postura de refugiați și Biblia și după ne- am îndreptat atenția asupra unor diferite documente ale Magisteriului, putem enunța aceeași afirmație ca Papa Ioan Paul al II- lea, că „în Biserică nimeni nu este străin”. Cu alte cuvinte, afirmația Sfântului papa Ioan Paul al II- lea trebuie să fie înțeleasă și ca o concluzie a studiului nostru privind relația dintre Biserică și străini, dar și motivația pentru care Biserica se preocupă atât de mult de străini. Un alt exemplu care ilustrează faptul că Biserica se îngrijește de soarta refugiaților și a migranților este o intenție la rugăciunea universal din cadrul vesperelor din săptămâna a III- a din timpul de peste an, care este enunțată în felul următor: „Tu Doamne, care ai voit să locuiești în țară străină, adu- ți aminte de aceia care trăiesc departe de familia și de patria lor”¹⁰⁸.

Desigur că exemplele ar putea continua, însă ce doream să arătăm este faptul că Biserica nu încetează de a se comporta ca o mamă față de copiii ei, iar aceștia sunt toți oamenii din toate culturile și din toate timpurile, indiferent de statutul lor social. Biserica dorește să le ofere tuturor nu numai vestea cea bună, ci dorește ca toți să fie tratați conform demnității umane. Biserica precum o mamă se preocupă și de străini și îi invită pe ceilalți membri ai societății să nu fie indiferenți față de străini fie ei migranți, fie ei refugiați. În fond și străinul este o persoană umană ce are o demnitate de fiu al lui Dumnezeu.

¹⁰⁶ Statutul dicasteriului pentru serviciul dezvoltării umane integrale, http://w2.vatican.va/content/francesco/fr/motu_proprio/documents/papa-francesco_20160817_statuto-dicastero-servizio-sviluppo-umano-integrale.html, vizualizat la 17 mai 2018

¹⁰⁷ idem

¹⁰⁸ Liturgia orelor, vol III, Joi, săptămâna a III- a, Vespere, p 991

Capitolul II:

2.Refugiații în domeniul asistenței sociale

După ce am văzut în primul capitol preocuparea Bisericii față de refugiați și migranți. Altfel spus am încercat să prezentăm modul în care refugiații și migranții sunt percepuți de către Biserică și am putut să observăm că pe lângă numeroasele și diferitele documente, Biserica a instituit și un consiliu pontifical ce are drept misiune de a se îngriji de străini. Așadar, dacă primul capitol a fost dintr- o perspectivă teologică, al doilea capitol va fi dintr- o perspectivă a asistenței sociale. Astfel vom prezenta modul în care statul îi percepe pe refugiați și migranți. Cu alte cuvinte, vom prezenta mai întâi preocuparea statului român față de străini și apoi vom aduce în discuție modul în care lumea politică sau mai bine zis comunitatea internațională se raportează la persoanele care sunt refugiate sau migrante. Pentru a înțelege mai bine felul în care statul român și mai apoi comunitatea internațională abordează chestiunile legate de refugiați și migranți, vom preciza legile românești și pe cele internaționale. După ce vom aduce în discuție aspectul teoretic reprezentat de această dată de legi, ne vom îndrepta atenția asupra instituțiilor ce au fost fondate fie de către statul român, fie au fost fondate ca organizații non- guvernamentale și care își desfășoară activitatea pe teritoriul țării. Scopul acestui capitol este de a vedea că persoanele refugiate sau migrante nu trebuie să fie tratate cu indiferență, căci fiecare om are o demnitate ce presupune acordarea unor drepturi care nu pot fi puse la îndoială de nicio autoritate a unui stat.

Dar înainte de a începe studiul referitor la cadrul juridic, adică să ne referim la legile din România ce tratează statutul persoanelor refugiate și migrante, este necesar să clarificăm semnificația celor două cuvinte ce desemnează persoanele străine din țara noastră și constituie obiectul lucrării de față.

2.1. Refugiat sau migrant

De câțiva ani, mass- media ne bombardează cu numeroase știri referitoare la persoane care doresc să se stabilească în alte țări decât în acelea în care s- au născut.

De multe ori, mijloacele de comunicare în masă sunt utilizate doar pentru a ne prezenta într- un mod superficial situația prin care trec persoanele care aleg să plece din țara de origine având scopul de a se stabili într- o altă țară.

După ce ne aruncăm privirea asupra numeroaselor știri ce se referă la persoanele care părăsesc țările de origine, putem constata că în general sunt folosiți doi termeni: refugiați și migranți. De multe ori, în aceeași știre sunt folosiți în mod alternativ cei doi termeni, fără a se preciza semnificația acestor cuvinte, ceea ce creează impresia în rândul cititorilor, că sunt sinonime. Mai putem adăuga și faptul că sunt numeroase știri ce nu clarifică semnificația termenilor utilizați, iar cititorii nu sunt cu adevărat informați cu privire la realitate.

Să nu uităm că „toți oamenii au sădită în firea lor dorința de a cunoaște”¹⁰⁹. Tocmai de aceea, se cuvine ca în acest capitol să definim cei doi termeni, pentru a evita semnificațiile eronate ale termenilor, dar a și pentru a putea înțelege mai bine atât persoanele, cât și situațiile din țările de origine ce îi împinge pe aceștia să părăsească familiile, rudele și prietenii, adică mediul lor familiar¹¹⁰.

Așadar, pentru a defini termenii de „refugiat” și de „migrant” vom face apel la un document ce a fost dat de către comunitatea internațională și despre care vom vorbi mai pe larg în acest capitol. Este vorba despre Convenția privind statutul refugiaților încheiată la Geneva la 28 iulie 1951¹¹¹. De fapt, datorită acestei

¹⁰⁹ Aristotel, Metafizica, Cartea A, cap I, București, 2010, 11

¹¹⁰ Adrian Edwards, Refugiat sau migrant? <http://www.unhcr.org/ro/380-refugiat-sau-migrant-cum-este-corect-punctul-nostru-de-vedere.html>, vizualizat la 2 iunie 2018

¹¹¹ Convenția privind statutul refugiaților, încheiată la Geneva, http://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.hp_act_text?idt=32364, vizualizat la 2 iunie 2018

convenții putem clasifica persoanele sau grupurile de persoane ce se stabilesc în țările străine pe baza situației politice din țările de proveniență. Deoarece, Convenția încheiată la Geneva a avut scopul de a oferi refugiaților o securitate și garantarea drepturilor despre care le vom expune mai târziu.

Potrivit convenției, refugiații sunt persoanele care aleg să plece din țară din cauza războiului sau a persecuției¹¹². Un principiu ce a fost enunțat în Convenție, este principiul nereturnării, adică persoana în cauză nu trebuie să fie readusă în țara de origine, deoarece există viața sau libertatea lor să fie puse în pericol.

Spre deosebire de refugiați, migranții sunt persoanele care părăsesc țara de origine pentru a se stabili în alte țări, dar nu pentru că viața sau libertatea le sunt puse în pericol, ci pentru că doresc să-și îmbunătățească nivelul de trai sau pentru a-și îmbogăți cunoștințele în mediul educațional¹¹³.

O altă deosebire ce trebuie să fie semnalată este că în cazul persoanelor migrante, fiecare stat are propriul cadru legislativ și proces privind statutul migranților, pe când refugiații au drepturile lor care sunt enunțate în cadrul Convenției de la Geneva urmând să fie aplicate în fiecare țară semnatară a Convenției¹¹⁴. Cu alte cuvinte situația migranților este tratată la nivel de stat, pe când situația refugiaților este tratată la nivel global cu mențiunea că fiecare stat în funcție de posibilități poate furniza condiții materiale mai bune sau mai precare.

Am ținut să precizăm aceste deosebiri pentru că mulți oameni sunt tentați să nu țină seama de diferențele pe care le comportă cei doi termeni și astfel cum resursele materiale sunt întotdeauna limitate, persoanele care au într-adevăr de nevoie de resurse să poată fi ajutați în mod prioritar, deoarece nu și le pot obține din

¹¹² Adrian Edwards, Refugiat sau migrant? <http://www.unhcr.org/ro/380-refugiat-sau-migrant-cum-este-corect-punctul-nostru-de-vedere.html>, vizualizat la 2 iunie 2018

¹¹³ Idem

¹¹⁴ Idem

țările lor de proveniență așa cum pot să fie ajutați de familiile celor care migrează, adică aleg să plece din țară pentru a-și ridica nivelul de trai.

Dar nu trebuie să uităm faptul că oamenii au obligații de a-i trata pe ceilalți, în cazul nostru fie refugiați, fie migranți cu respect și demnitate deoarece sunt la rândul lor oameni.

2.2. Persoana refugiată în România

După ce am enunțat deosebiri între refugiați și migranți, a sosit momentul de a vorbi despre cadrul legislativ al refugiatului în țara noastră. De asemenea se cuvine să precizăm că este un domeniu destul de vast așa că ne vom îndrepta atenția asupra unor legi care au legătură cu refugiații. În același timp vom încerca să prezentăm anumite beneficii și servicii de asistență socială, pe care le pot primi refugiații în România.

Prima lege despre care vom vorbi este legea nr. 15/1996 privind statutul și regimul refugiaților din România¹¹⁵. Legea a fost adoptată de Senat la 29 februarie 1996, iar pe 7 martie 1996 a fost adoptată de către Camera Deputaților. Legea privind statutul și regimul refugiaților din România este formată din cinci capitole.

Primul capitol, care are scopul de a trata despre dispozițiile generale referitoare la refugiați. Trebuie să precizăm că în primul capitol sunt definiți termenii precum: statutul de refugiat, țară de origine.

De asemenea este precizat cine poate dobândi statutul de refugiat, cine nu poate dobândi statutul de refugiat¹¹⁶. Dar având în vedere obiectul lucrării vom detalia pe articole, conținutul legii nr. 15/1996. În art. 1 este precizat că statutul de

¹¹⁵ Legea nr 15/1996, <https://lege5.ro/Gratuit/ge3demrw/legea-nr-15-1996-privind-statutul-si-regimul-refugiatilor-in-romania/2>, vizualizat la 2 iunie 2018

¹¹⁶ Idem, Cap I

refugiat este acordat doar la cerere persoanei străine. Aceasta având obligația de a demonstra faptul că în țara sa de origine poate fi persecutat din cauza rasei, a naționalității, a religiei, a apartenenței fie la un grup social, fie pentru opiniile sale politice¹¹⁷. Tot în cadrul art. 1 este definită expresia „țara de origine”. Ea putând fi definită în două moduri. Pentru persoana apatridă, cea care nu are cetățenie, țara de origine fiind țara în care aceasta își află domiciliul. În cazul persoanei străine care are mai multe cetățenii, țara de origine este țara ce i-a acordat cetățenie. Mai este amintit faptul că persoana străină care dobândește statutul de refugiat are obligația să se supună atât legislației române, cât și convențiilor internaționale referitoare la statutul refugiaților, condiția fiind ca România să fie semnatară a acestor convenții¹¹⁸.

Totuși, art. 2 afirmă că statutul de refugiat poate fi acordat și persoanei care nu se încadrează în condițiile stabilite la convenția de la Geneva din anul 1951 privind statutul refugiaților¹¹⁹. Ori conform deosebirilor pe care le-am văzut între refugiați și migranți, în cazul în care o persoană este nevoită să plece din țara de origine din motive de persecuție, atunci putem vorbi despre o persoană refugiată. Atâta timp cât persoana respectivă nu poate dovedi că a plecat din țara de origine din cauza unei persecuții, atunci nu putem vorbi despre refugiați, ci mai degrabă despre migranți.

Art 3 se referă la faptul că statul de refugiat poate să fie extins doar la cerere pentru soție sau soțului, dar și a copiilor minori aflați în tutela persoanei care a obținut statutul de refugiat¹²⁰. Exceptând situația când persoanele nu sunt eligibile pentru statutul de refugiat, iar situațiile în cauză sunt amintite la art. 4.

¹¹⁷ Idem, Cap I, art. 1

¹¹⁸ Idem

¹¹⁹ Idem, art. 2

¹²⁰ Idem, art. 3

Art. 4 enumeră situațiile în care o persoană străină nu poate beneficia de statutul de refugiat. O situație poate fi când persoana în cauză a săvârșit o infracțiune împotriva omenirii sau împotriva convențiilor internaționale la care România a aderat¹²¹. O altă situație este atunci când persoana a înfăptuit o infracțiune fie înainte de a solicita statutul de refugiat, fie după ce a solicitat, iar pedeapsa pentru faptă ar fi o măsură privativă de libertate cu o durată mai mare de trei ani. O altă situație ce împiedică unei persoane străine de a obține statutul de refugiat se referă la comportamentul sau la apartenența la o grupare ce este catalogată ca fiind o amenințare pentru siguranța națională a țării noastre.

Art. 5 stabilește că România poate acorda statutul de refugiat chiar și în perioada războaielor la care România nu ia parte, acelor persoane care vin din zonele de conflict. Însă este precizat că statutul de refugiat este acordat persoanelor ce vin din teatrele de operațiuni în măsură posibilităților și pentru o perioadă de timp determinată¹²².

În capitolul al doilea se tratează despre procedure pentru a acorda statutul de refugiat¹²³. Pentru ca o persoană străină să i se acorda statutul de refugiat trebuie mai întâi să solicite acest lucru printr-o cerere scrisă adresată fie unei misiuni diplomatice, fie Direcției generale a poliției de frontieră sau a organelor sale teritoriale. În cazul în care este vorba despre un minor care nu are vârsta de paisprezece ani, atunci completarea formalităților se va face de către reprezentantul său legal¹²⁴. După depunerea cererii, persoana trebuie să primească din partea Direcției generale un document ce înlocuiește documentul temporar de identitate al persoanei în cauză. Atunci când persoana străină nu are mijloace materiale necesare,

¹²¹ Idem, art. 4

¹²² Idem, art. 5

¹²³ Idem, Cap II

¹²⁴ Idem, Cap II, art. 6-7

instituția care a primit cererea are datoria de a- i stabili reședința și de a- i elibera un document care să- i permită deplasarea în mod gratuit până la locația respectivă¹²⁵.

În cazul în care există motive pentru siguranța publică, Direcția generală poate acorda un însoțitor, persoanei care a depus cererea de a beneficia de statutul de refugiat. Pentru a realiza interviul persoanei care a depus cererea, dar și pentru analiza motivelor pentru care cere statutul, este necesar întocmirea unei comisii numită de Guvern și formată din reprezentanții Ministerelor de Interne, Afacerilor Externe și celui al Muncii.

La aceste lucrări poate participa și un reprezentant al Înaltului Comisariat ONU pentru Refugiați¹²⁶. Cei care au primit cererea din partea solicitantului, au obligația ca în termen de zece zile să înainteze acestei comisii, cererea pentru a fi analizată¹²⁷. Comisia trebuie să dea un răspuns cererii fie favorabil, fie nefavorabil în termen de 30 de zile de la primirea cererii.

În timpul cât cererea este analizată de către comisie, persoana străină are obligația de a prezenta în formă scrisă cererea motivată cu datele indicate de către instituția care va primi cererea sa. De asemenea, persoana străină trebuie să răspundă ori de câte ori este chemat de către organele ce au ca atribut de a acorda statutul. Pe lângă faptul de a se prezenta, persoana străină care dorește să primească statutul, mai are obligația de a furniza date reale și cât se poate de detaliate cu privire la identitatea sa personală. Cel care solicită statutul de refugiat nu are voie să părăsească localitatea de reședință fără a obține acordul instituției unde a depus cererea. O altă obligație pe care o mai are este de a se prezenta la vizitele medicale. Persoana străină are obligația de a avea un comportament corect și civilizat respectând legile statului român, iar până la obținerea răspunsului din partea

¹²⁵ Idem, Cap II, art. 8

¹²⁶ Idem, Cap II, art. 9

¹²⁷ Idem, Cap II, art. 9

comisiei, beneficiază de o carte de identitate provizorie. Această persoană beneficiază de transportul gratuit și asistența necesară pentru întreținere¹²⁸.

Comisia poate să refuze cererea pentru acordarea statutului de refugiat în anumite situații, precum transmiterea unor informații eronate.

Prin aceste informații eronate, solicitantul dorește să obțină statutul de refugiat. Dar există și situația în care persoana străină refuză să ofere comisiei toate datele. Comisia poate să refuze o cerere atunci când solicitantul se bucură deja de acest statut, care a fost acordat de către o altă țară¹²⁹.

Informarea persoanei străine cu privire la admiterea sau respingerea cererii se face printr-o formă scrisă, iar decizia trebuie să fie motivată¹³⁰. Dacă persoana este nemulțumită de rezultatul pe care l-a primit din partea comisiei, are dreptul să depună o contestație în termen de zece zile de la data comunicării deciziei¹³¹. Contestația va fi soluționată în procedură de urgență de către tribunalul în raza teritorială căreia își are sediul comisia sau pe raza teritorială căreia își află persoana străină reședința. Completul de judecată va fi format din doi judecători și procurorul este obligat să participe. Atât persoana străină, cât și procurorul pot face recurs în termen de cinci zile de la comunicare. Solicitantul poate fi asistat de un avocat desemnat din oficiu și de un interpret.

Capitolul al treilea tratează despre drepturile și obligațiile refugiaților, dar și de statutul de refugiat care oferă anumite beneficii celui care îl deține. Beneficiile pe care le oferă statutul de refugiat sunt legate de dreptul de a rămâne pe teritoriul României, să i se acorde documentele privind identitatea, dar și pentru a trece frontiera. Un alt beneficiu este că deținătorul statutului poate să-și aleagă singur reședința și să circule liber și nesupravegheat.

¹²⁸ Idem, Cap II, art. 10

¹²⁹ Idem, Cap II, art. 11

¹³⁰ Idem, Cap II, art. 12

¹³¹ Idem, Cap II, art. 13

Persoana respectivă poate fi încadrată în câmpul muncii fie de către persoane fizice sau juridice sau să practice profesiuni libere. Persoana ce are statutul de refugiat poate beneficia de salariu, dacă are un loc de muncă, iar în cazul în care dorește poate urma formele de învățământ ca și toți ceilalți cetățeni români.

Este liber să-și practice religia și de a da o educație religioasă copiilor săi.

Are dreptul de a nu fi expulzat decât pe fondul unor motive de siguranță națională, iar în momentul în care se ia decizia aceasta, nu va fi trimis în regiunile unde viața sau libertatea îi sunt puse în pericol din cauza rasei, religiei, naționalității sau apartenenței la un grup social sau partid politic. Un alt beneficiu de care se bucură este de a primi un ajutor financiar din partea statului, a cărei valoare este stabilită la nivelul unui salariu minim pe economie. Desigur ajutorul este acordat în limitele posibilităților și pe o durată de șase luni. Ajutorul poate fi prelungit cu încă trei luni dacă există motive bine întemeiate¹³².

Persoana care a obținut statutul de refugiat are obligația de a cunoaște și de a respecta atât legea fundamentală, cât și celelalte hotărâri normative emise de către puterile statului. O altă obligație este de a avea un comportament corect și civilizat și să respecte regulile stabilite de către instituțiile ce se ocupă de refugiați. De asemenea are obligația de a evita orice fel de incident cu populația autohtonă și de a evita săvârșirea faptelor ce fac parte din sfera legii penale. În cazul în care primește ajutorul de la stat, are obligația de a-l restitui, însă fără a neglija necesitățile familiei sale¹³³.

Capitolul al patrulea are ca temă retragerea și anularea statutului de refugiat. Condițiile ce duc la retragerea statutului se referă la situațiile în care persoana care a dobândit statutul de refugiat, între timp și- a redobândi cetățenia sau a dobândit o nouă cetățenie și astfel este protejat de țara care i- a acordat cetățenia. Statutul poate

¹³² Idem, Cap III, art. 15

¹³³ Idem, Cap III, art. 16

fi retras și în cazul în care persoana s- a reîntors în țara de origine. În cazul în care nu avea cetățenie și situația care l- a făcut să părăsească țara în care avea reședința s- a îmbunătățit, atunci statutul de refugiat îi va fi retras. În cazul în care renunță în formă scrisă la statut fie personal, fie prin reprezentantul legal, în cazul minorului sub paisprezece ani.

Deoarece pentru că până la vârsta de paisprezece ani, persoana nu are capacitate de exercițiu. Statutul de refugiat poate fi retras persoanei care a dobândit cetățenia română¹³⁴.

Statutul de refugiat poate fi anulat în situațiile în care solicitantul statutului a declarat informații neverosimile sau statutul a fost obținut ca urmare a unor acțiuni frauduloase. Statutul mai poate fi anulat și atunci când persoana a săvârșit o faptă penală, iar pedeapsa va fi executată prin privare de libertate, iar durata acesteia depășește șapte ani¹³⁵.

Faptul de a retrage sau de a anula statutul de refugiat unui părinte nu duce automat la retragerea sau anularea statutului de refugiat pentru ceilalți membri ai familiei¹³⁶. Când persoana i- a fost retras sau anulat statutul de refugiu, va fi trimisă în alte regiuni în care viața sau libertatea nu îi vor fi puse în pericol¹³⁷.

Capitolul al cincilea conține dispozițiile finale, adică acele hotărâri privind durata statutului de refugiat. Acesta durează trei ani începând cu data aprobării cererii. Prelungirea valabilității poate fi acordată pe o durată de maxim de doi ani începând cu data încetării statutului de refugiat¹³⁸. Persoana care rămâne în România după ce statutul i- a expirat va fi tratată conform dispozițiilor legale ce se referă la regimul juridic al străinilor. Regimul juridic al străinilor din România este

¹³⁴ Idem, Cap IV, art. 17

¹³⁵ Idem, Cap IV, art. 18

¹³⁶ Idem, Cap IV, art. 19

¹³⁷ Idem, Cap IV, art. 21

¹³⁸ Idem, Cap V, art. 22

reglementat de Ordonanța de Urgență nr. 194/2002. De asemenea este menționat faptul că sumele privind cheltuielile cu persoanele ce solicită statutul de refugiat vor fi suportate de către Fondul de rezervă bugetară în primul an și vor fi alocate Ministerului Muncii și Protecției Sociale. Apoi ele vor fi cuprinse în bugetul de stat¹³⁹.

Capitolul al cincilea cuprinde o dispoziție prin care Ministerul de Interne va avea în subordine centrele de primire, triere și cazare a persoanelor care solicită statutul de refugiat¹⁴⁰.

După ce am văzut ce prevede legea nr. 15/1996 ce conține normele referitoare la statutul și regimul refugiaților în România și am prezentat beneficiile și serviciile care sunt incluse în statutul de refugiat este necesar să aducem în discuție o altă lege ce tratează despre refugiații în România. Este vorba despre legea nr. 122/2006 privind azilul în România, ce a intrat în vigoare de la 16 august 2006.

În primul capitol intitulat dispoziții generale, are scopul de a face o introducere la conținutul legii nr 122/2006 privind azilul în România. Legea stabilește regimul juridic al străinilor care doresc să obțină o formă de protecție în România. De asemenea, legea mai conține și regimul juridic al străinilor beneficiari ai unei forme de protecție în România. Tot în conținutul legii sunt descrise procedurile legate de acordarea, încetarea și anularea unei forme de protecție în România. În corpul legii este menționată procedura legată de stabilirea statului membru responsabil cu analizarea cererii de azil¹⁴¹.

În primul capitol, sunt definiți termenii ce vor fi utilizați în lege pentru a stabili subiectele la care se referă legea și pe care îi vom aminti în lucrare. Un termen definit este forma de protecția. Ea poate fi de patru feluri: statutul de

¹³⁹ Idem, Cap V, art. 26

¹⁴⁰ Idem, Cap V, art. 27

¹⁴¹ Legea nr. 122/2006, <https://lege5.ro/Gratuit/ha2tqmbu/legea-nr-122-2006-privind-azilul-in-romania/1>, vizualizat la 2 iunie 2018

refugiat, protecția subsidiară, protecția temporară sau protecția umanitară temporară¹⁴². Un alt termen este solicitantul și este definit ca persoana străină ce și-a manifestat dorința de a obține o formă de protecție în România și atâta timp, cât cererea sa nu a fost soluționată printr-o decizie definitivă¹⁴³.

Termenul procedura de azil este definit ca fiind totalitatea actelor îndeplinite, dar și a activităților desfășurate de către autorități cu scopul de a recunoaște fie statutul de refugiat, fie acordarea protecției subsidiare¹⁴⁴. Un alt termen explicat este statutul de refugiat, fiind forma de protecție recunoscută de România cetățeanului străin sau apatrid care îndeplinește condițiile menționate în Convenția încheiată la Geneva în anul 1951 privind statutul refugiaților¹⁴⁵.

Termenul de protecție subsidiară este forma de protecție de care poate beneficia persoana străină sau apatridă. Aceasta fiind acordată de către România acelor persoane ce pleacă din țările lor și vin la noi în țară având alte motive decât cele exprimate în cadrul convenției încheiate la Geneva privind refugiații¹⁴⁶.

Termenul de protecție temporară exprimă procedura ce are un caracter excepțional, adică este aplicată mai ales în cazul unui val masiv iminent de persoane ce provin din țări terțe, care din diferite motive nu se pot întoarce în țările de origine. Este utilizată când există riscul ca sistemul de azil să nu poată să mai facă față din cauza numeroaselor persoane ce doresc să obțină o formă de protecție pe teritoriul țării noastre¹⁴⁷.

Termenul de persoane strămutate se aplică persoanelor care sunt au cetățenia țărilor terțe sau nu au deloc cetățenie și au fost obligate să părăsească fie țările de

¹⁴² Idem, Cap I, art. 2, a

¹⁴³ Idem, Cap I, art. 2, b

¹⁴⁴ Idem, Cap I, art. 2, f

¹⁴⁵ Idem, Cap I, art. 2, g

¹⁴⁶ Idem, Cap I, art. 2, h

¹⁴⁷ Idem, Cap I, art. 2, i

origine, fie țările în care își aveau reședința. Persoanele au fost evacuate de către organizațiile internaționale din cauza situației periculoase care continuă în țara în care persoanele trăiesc. Acestea nu se pot întoarce în țările de origine mai ales cât situațiile din țările respective se încadrează la condițiile enunțate de către convenția încheiată la Geneva privind refugiații¹⁴⁸.

Zona de tranzit este un termen ce definește suprafața situată în apropierea graniței sau chiar la granița statului. În general este destinată persoanelor care nu sunt lăsate să intre pe teritoriul statului respectiv, atâta timp cât nu este stabilit regimul lor juridic pentru a intra în țara respectivă¹⁴⁹.

Capitolul al doilea este intitulat principii și garanții procedurale. Autoritățile ce se ocupă de refugiați trebuie să asigure accesul la procedura de azil oricărui individ ce fie este cetățean străin, fie nu are o cetățenie din momentul în care respectiva persoană își manifestă voința prin care dorește să obțină protecția statului român. Voința poate fi manifestată fie în scris, fie oral¹⁵⁰.

Un principiu enunțat că legea privind azilul în România se aplică într- un mod care să evite nediscriminarea:

Dispozițiile prezentei legi se aplică fără discriminare, indiferent de rasă, naționalitate, etnie, religie, limbă, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare cu HIV sau apartenență la o categorie defavorizată, de situația materială, de statutul la naștere ori statutul dobândit sau de orice altă distincție¹⁵¹.

Un alt principiu este cel al nereturnării persoanei care a solicitat azil. Principiul nereturnării se aplică prin faptul că persoana nu va fi expulzată sau

¹⁴⁸ Idem, Cap I, art. 2, l

¹⁴⁹ Idem, Cap I, art. 2, n

¹⁵⁰ Idem, Cap II, art. 4

¹⁵¹ Idem, Cap II, art. 5

returnată forțat fie de la frontiera fie de pe teritoriul țării noastre. Excepția de la principiu este dată de situațiile legate de prevenirea și combaterea terorismului, atunci când persoane este suspectată de rele intenții referitoare la atingerea siguranței naționale¹⁵².

Totuși, legea nr. 122/2006 atrage atenția că persoanele care beneficiază de protecția statului român, nu trebuie să creadă că nu pot fi expulzate din țara noastră.

Altfel spus, când o persoană cu cetățenie străină sau fără cetățenie a dobândit o formă de protecție, adică i s-a acordat statutul de refugiat sau a obținut o formă de protecție subsidiară, poate să fie îndepărtată de pe teritoriul României. Măsură de expulzare se aplică în cazul în care respectiva persoană este considerată un pericol la adresa securității statului sau a fost condamnată printr-o sentință definitivă pentru o infracțiune ce atrage o pedeapsă privativă de libertate ce are ca durată de peste cinci ani¹⁵³.

Un alt principiu afirmat în lege este faptul că unitatea familiei este respectată de către autoritățile române¹⁵⁴. Condiția fiind ca unitatea familiei să fie în conformitate cu prevederile legii. De asemenea de acest principiu al unității familiei este legat de principiul interesului superior al copilului. Acest lucru înseamnă că toate deciziile ce privesc minorii trebuie să fie luate pentru a nu duce atingere interesului superior al copilului. Cu alte cuvinte, există obligația ca un minor să nu fie despărțit de familie¹⁵⁵.

Un alt principiu exprimat în lege, este cel al confidențialității, care se referă la faptul că toate informațiile privind cererea de azil sunt secrete. Autoritățile și

¹⁵² Idem, Cap II, art. 6, 1

¹⁵³ Idem, Cap II, art. 6, 3- 4

¹⁵⁴ Idem, Cap II, art. 7

¹⁵⁵ Idem, Cap II, art. 8

organizațiile care sunt implicate în procedura de azil, sunt obligate să respecte confidențialitatea¹⁵⁶.

Prezumția de bună-credință este un principiu promovat în lege și se referă la situația când motivele care justifică acordarea unei forme de protecție nu pot fi validate de către dovezi, atunci se va face apel al acest principiu. Pentru a fi luat în considerare principiul prezumției de bună-credință sunt necesare îndeplinirea anumitor condiții precum: solicitantul de azil să coopereze pentru ca cererea de azil să fie cât mai completă.

În situația când unele elemente relevante lipsesc solicitantul poate justifica absența lor într-un mod plauzibil¹⁵⁷.

Legea prezentată, precizează că atât statutul de refugiat, cât și protecția subsidiară nu sunt acordate pe o perioadă determinată. Dimpotrivă, protecția umanitară temporară este acordată doar pentru o perioadă de maxim doi ani¹⁵⁸.

O cerere de azil este analizată individual, scopul analizei este de a ști dacă situația persoanei care a depus cererea poate primi statutul de refugiat sau protecția subsidiară. Excepția se aplică când este vorba despre protecția umanitară temporară.

Răspunsul pentru o cerere de azil este luat de către funcționarii desemnați pentru acest lucru, iar pentru a da un răspuns favorabil sau nefavorabil unei cereri este necesar ca hotărârea să fie luată într-un mod obiectiv și imparțial, dar și a corobora toate informațiile legate de situația politică în țara de origine a solicitantului de azil¹⁵⁹.

¹⁵⁶ Idem, Cap II, art. 10

¹⁵⁷ Idem, Cap II, art. 15

¹⁵⁸ Idem, Cap II, art. 9

¹⁵⁹ Idem, Cap II, art. 13

Răspunsul pentru o cerere de azil conține informații cu privire la situația în fapt și căile de atac ale răspunsului, precum și termenul de depunere al plângerii și instituția unde se va depune plângerea¹⁶⁰.

Când cererea de azil este făcută pentru un minor, aceasta trebuie să fie analizată prioritar. Oficiul Național pentru Refugiați este obligat să numească un reprezentant legal al minorului pentru a-l asista pe parcursul procedurii de azil. Dacă minorul refuză să informeze organele ce se ocupă de cererea sa, atunci va fi declarat major¹⁶¹.

Capitolul al treilea tratează despre drepturile și obligațiile solicitanților de azil. Drepturile persoanelor ce au cetățenia străină sau nu au cetățenie, au dreptul de a rămâne pe teritoriul țării noastre timp de cincisprezece zile de la finalizarea procedurii de azil într-un mod negativ.

Mai are dreptul de a fi asistat de către un avocat și de a i se acorda un interpret în orice moment la procedurii de azil. Persoana străină sau apatridă se bucură și de dreptul de a contacta un funcționar al Înalțului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați în orice moment al procedurii de azil. Solicitantul de azil are dreptul să i se acorde un document provizoriu de identitate. Statul român trebuie să le acorde dreptul la asistență medicală gratuită persoanelor care au solicitat azilul¹⁶².

În cadrul legii, se menționează faptul că persoana străină sau apatridă are obligații, iar neîndeplinirea acestora duce la respingerea cererii de azil. O obligație pe care o au aceste persoane este de a accepta fotografierea și amprentarea lor. Excepția de la regulă se aplică doar în cazul minorilor sub paisprezece ani. O altă obligație este de a furniza date complete și reale în ceea ce privește identitatea sa, dar și de a prezenta documentele pe care le are asupra sa. De asemenea mai are

¹⁶⁰ Idem, Cap II, art. 14

¹⁶¹ Idem, Cap II, art. 16

¹⁶² Idem, Cap III, art. 17

obligăția de a nu părăsi localitatea fără a obține aprobarea din partea Oficiului Național pentru Refugiați¹⁶³.

Capitolul al patrulea se referă la formele de protecție despre care am vorbit și fiecare formă ce implică. Dar tot în acest capitol mai este vorba și despre drepturile persoanelor care beneficiază de protecția umanitară temporară. Aceste persoane care se bucură de protecția umanitară temporară au dreptul de a fi informate într- o limbă ce se presupune că poate fi înțeleasă. Un alt drept pe care îl au este de a fi angajate fie de persoane juridice, fie de persoanele fizice. Au dreptul de a obține gratuit asistența medicală în situații de urgență¹⁶⁴.

În capitolul al cincilea se amintește procedura de azil. Este menționat faptul că persoana care beneficiază de o formă de protecție are dreptul de a depune cerere de azil și pentru ceilalți membri ai familiei sale, chiar dacă nu se află pe teritoriul țării noastre.

Capitolul al șaselea conține procedura încetării sau anulării formei de protecție¹⁶⁵.

Capitolul al șaptelea tratează despre procedura transferului de responsabilitate asupra statutului de refugiat. Este cazul când responsabilitatea statutului român asupra unei persoane ce beneficiază deja de statutul de refugiat este transferat în statul semnatar al acordului european care i- a oferit statutul de refugiat¹⁶⁶.

Capitolul al optulea vorbește despre procedura statutului membru responsabil. În acest capitol se vorbește de criteriile și mecanismele ce ajută la determinarea statutului membru responsabil cu soluționarea unei cereri de azil depusă în unul dintre statele membre de un cetățean al unei terțe țări¹⁶⁷.

¹⁶³ Idem, Cap III, art. 19

¹⁶⁴ Idem, Cap IV, art. 31

¹⁶⁵ Idem, Cap VI

¹⁶⁶ Idem, Cap VII

¹⁶⁷ Idem, Cap VIII

În capitolul al nouălea este vorba despre protecția temporară. Este stabilită perioada de timp de un an în care este valabilă protecția temporară. Poate lua sfârșit fie când se ajunge la perioadă maximă, fie când decide Consiliul Uniunii Europene¹⁶⁸.

În capitolul al zecelea conține dispozițiile tranzitorii și finale ce se referă la eliberarea documentelor de către Oficiul Național pentru Refugiați¹⁶⁹.

Pentru obiectul lucrării a fost important să prezentăm cele două legi deoarece ne-au ajutat să ne facem o percepție asupra modului în care statul român se îngrijește de refugiați, dar și de persoanele care nu pot fi denumite refugiați pentru că situația politică din țara lor nu corespunde cu situațiile definite de către convenția încheiată la Geneva din anul 1951 privind statutul de refugiați. Din cadrul legal ce funcționează pe teritoriul României am putut constata că statutul de refugiat sau forma de protecție subsidiară oferă drepturi titularilor care pot fi asemănați cu drepturile pe care un cetățean român le are.

După ce am văzut legile privind statutul refugiaților în România, este necesar pentru obiectul lucrării să prezentăm și câteva instituții din România care se ocupă de refugiați.

2.3. Instituțiile ce se ocupă de refugiați din România

Prima instituție ce se ocupă de persoanele străine sau apatride cu scopul de a obține o formă de protecție din partea statului român este Oficiul Național pentru Refugiați.

Așadar, aflăm din primul capitol al legii nr.122/2006, la articolul al treilea faptul că este instituită autoritatea centrală ce se ocupă de implementarea politicilor

¹⁶⁸ Idem, Cap IX

¹⁶⁹ Idem, Cap X

privind azilul și pentru aplicarea normelor stabilite în lege. Autoritatea centrală este denumită Oficiul Național pentru Refugiați, aceasta fiind în subordinea Ministerului Administrației și Internelor¹⁷⁰. Oficiul Național pentru Refugiați este o persoană juridică, ce are sediul în municipiul București. De asemenea este organizată în structuri centrale și teritoriale. Veniturile sale provin din alocațiile bugetare care sunt transferate din bugetul Ministerului Administrației și Internelor. Directorul Oficiului are atribuția de ordonator de credite¹⁷¹.

În condițiile legii, poate avea acces la fondurile bănești sau bunuri materiale ce pot proveni atât din donații sau sponsorizări, cât și din urma acordurilor interne sau internaționale¹⁷². De aici rezultă că are dreptul de a încheia acorduri cu instituții similare din afara țării, dar și cu organizații non- guvernamentale. Condiția este ca toate acordurile să fie încheiate respectând legile¹⁷³.

Prin ordinul ministrului administrației și internelor pot fi create centre regionale pentru proceduri și de cazare a persoanelor ce solicită azilul, dar și celor care beneficiază de o formă de protecție în țara noastră¹⁷⁴.

Toate cheltuielile realizate pentru crearea, funcționarea și întreținerea centrelor ce au ca scop de a găzdui persoanele ce solicită o formă de protecție, sunt suportate din bugetul Ministerului Administrației și Internelor. Cheltuielile trebuie să se încadreze în limita fondurilor ce sunt alocate de la bugetul de stat¹⁷⁵.

¹⁷⁰ Legea nr. 122/2006, Cap I, art. 3, 1, <https://lege5.ro/Gratuit/ha2tqmbu/legea-nr-122-2006-privind-azilul-in-romania/1>, vizualizat la 2 iunie 2018

¹⁷¹ Idem, a, b, d

¹⁷² Idem, c

¹⁷³ Idem, e

¹⁷⁴ Idem, 2

¹⁷⁵ Idem, 3

Un alt atribut pe care îl are Oficiul Național pentru Refugiați (ONR) este de a fi responsabil de contribuția țării noastre la bugetul Înaltului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR)¹⁷⁶.

ONR are posibilitatea de a propune transferul către România a unor grupuri de refugiați care se află pe teritoriul altor state și care beneficiază de statutul de refugiat. Totuși, în ceea ce privește numărul și condițiile pentru transfer a persoanelor refugiate, decizia va fi luată printr-o hotărâre de Guvern. Persoanele cărora le-a fost recunoscut statutul de refugiat în altă țară, din momentul în care vor fi transferate în țara noastră vor beneficia de aceleași drepturi acordate refugiaților care au fost recunoscuți ca atare de către statul român¹⁷⁷.

ONR este condus de un director general care este numit prin ordinul ministrului administrației și internelor. Pe lângă directorul general mai sunt alți doi directori generali adjuncți¹⁷⁸. Activitatea acestei instituții se realizează respectând interesul persoanei și al comunității. Activitatea fiind reglementată pe baza cadrului legislativ român¹⁷⁹.

ONR are ca atribuții principale, primirea, înregistrarea și soluționarea cererilor de acordare a statutului de refugiat¹⁸⁰. O altă atribuție este de a constata și de a verifica identitatea reală a persoanelor care solicită statutul de refugiat¹⁸¹. De asemenea mai are ca atribuție de a primi și de a transmite tribunalelor competente plângerile formulate de către persoanele care solicită statutul de refugiat¹⁸². De altfel, ONR are obligația de a pune la dispoziția tribunalelor, actele care sunt la baza

¹⁷⁶ Idem, 4

¹⁷⁷ Idem, 5

¹⁷⁸ Regulamentul de funcționare a ONR, <https://lege5.ro/Gratuit/haztgnrq/regulamentul-de-organizare-si-functionare-a-oficiului-national-pentru-refugiati-din-03022006>, vizualizat la 3 iunie 2018

¹⁷⁹ Idem, Cap I, art 1, 2

¹⁸⁰ Idem, Cap III, 1

¹⁸¹ Idem, Cap III, 2

¹⁸² Idem, Cap III, 3

deciziilor atacate¹⁸³. Instituția în cazul proceselor ce au ca obiect acordarea unei forme de protecție este considerată parte¹⁸⁴. În cazul minorilor străini, ONR începe procedura pentru a numi un reprezentant legal și asigură protecție minorilor până când este numit reprezentantul legal¹⁸⁵.

O altă atribuție a instituției este de a ține evidența atât persoanelor străine care depun cererea pentru statutul de refugiat, cât și a persoanelor care beneficiază de statutul de refugiat sau de o formă de protecție subsidiară¹⁸⁶.

ONR colaborează pe baza unor acorduri încheiate între Guvernul României și diferitele organizații internaționale precum: Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați, Organizația Internațională pentru Migrație.

De asemenea, ONR colaborează cu diferite organizații non- guvernamentale naționale precum: Consiliul Național Român pentru Refugiați (CNRR), Remar România, Arca- Forumul Român pentru Refugiați și Migranți.

Momentan, ne mulțumim doar să amintim câteva din organizații, pentru că la momentul oportun le vom descrie pe câteva în parte, dat fiind faptul că celelalte organizații non- guvernamentale vor avea activități asemănătoare cu cele pe care le vom prezenta.

O altă instituție guvernamentală care se ocupă de integrarea străinilor este Inspectoratul General pentru Imigrări (IGI).

Inspectoratul General pentru Imigrări funcționează ca o structură de specialitate a administrației publice centrale. IGI este o persoană juridică aflată în subordinea Ministerului Administrației și Internelor¹⁸⁷. Pe baza legii nr. 118/2002 privind reorganizarea și funcționarea Ministerului Administrației și Internelor,

¹⁸³ Idem, Cap III, 4

¹⁸⁴ Idem, Cap III, 5

¹⁸⁵ Idem, Cap III, 6

¹⁸⁶ Idem, Cap III, 7

¹⁸⁷ IGI, <http://igi.mai.gov.ro/ro/content/informatii-generale>

Oficiul Român pentru Imigrări este desființat și este instituit Inspectoratul General pentru Imigrări¹⁸⁸.

IGI la nivel central este organizat din direcții și servicii, iar la nivel teritorial se ocupă de centre regionale de cazare și de procedurile legate de persoanele care solicită azil¹⁸⁹.

IGI are ca principale atribuții ce sunt legate de sfera integrării străinilor, adică implementează politicile țării noastre referitoare la persoanele străine care vin în România și care solicită să beneficieze de o formă de protecție¹⁹⁰. O altă atribuție pe care o are instituția este de a încheia acorduri cu diferite alte instituții din străinătate. IGI colaborează cu organizații non- guvernamentale sau cu organizații internaționale ce au ca activitate principală protecția persoanelor străine care solicită o formă de protecție în România¹⁹¹.

O atribuție pe care o are Inspectoratul General pentru Imigrări și care este importantă pentru țara noastră o constituie continuarea procedurii de uniformizarea legislației românești cu cea europeană în domeniul migrației și al azilului¹⁹².

Este necesar să menționăm faptul că tot această instituție se ocupă de desfășurarea pregătirilor pentru ca România să poată adera și la spațiul Schengen¹⁹³. Efectul ar fi eliminarea controalelor la granițele comune între state.

Dacă ONR și IGI sunt două instituții guvernamentale, atunci se cuvine să aducem în discuție și o organizație non- guvernamentală.

O instituție pe care o vom prezenta în partea aceasta a lucrării pe motiv că se ocupă de refugiați este Consiliul Național Român pentru Refugiați (CNRR). Este

¹⁸⁸ Idem

¹⁸⁹ Idem

¹⁹⁰ Idem

¹⁹¹ Idem

¹⁹² Idem

¹⁹³ Idem

important să precizăm că este o organizație non- guvernamentală, căci până acum am prezentat organizații guvernamentale. CNRR a fost înființat în anul 1998¹⁹⁴.

Această organizație non-guvernamentală (ONG) desfășoară diferite activități ce au în centru lor asistența refugiaților și a celor persoane care doresc să obțină o formă de protecție din partea statului român. Scopul CNRR este de a apăra și de a promova prin mijloacele oferite de lege, drepturile migrantilor și a persoanelor ce solicită azilul în România, dar și a persoanelor care le- a fost acordat statutul de refugiat¹⁹⁵. În același timp, personalul organizației conștient de situația prin care trec aceste grupuri de persoane, au decis să ofere servicii de asistență socială dar și de consultanță juridică¹⁹⁶. O activitate pe care o desfășoară pentru a- ajuta pe cei care solicită o formă de protecție din partea statului român este de a redacta actele procedurale precum: cererile pentru a li se acorda forma de protecție și plângerile pentru a contesta în instanță hotărârile legată de răspunsurile nefavorabile date cererilor pentru o formă de protecție¹⁹⁷.

O altă activitate pe care o desfășoară este de a sensibiliza instituțiile statului pentru ca să se faciliteze accesul persoanelor ce au dobândit o formă de protecție, la piața de muncă din România. Tot făcând parte din acțiunea lor de sensibilizare a instituțiilor statului face parte și dorința ca persoanele ce beneficiază de o formă de protecție să li se faciliteze accesul la obținerea cetățeniei române¹⁹⁸.

O altă organizație non- guvernamentală despre care vom vorbi este ARCA- Forumul Român pentru Refugiați și Migranți. Acest ONG a fost înființat în anul

¹⁹⁴ CNRR, <http://www.firststeps-project.eu/web/content.asp?lng=ro&parent=PARTNERS§ion=COUNCIL>, vizualizat la 4 iunie 2018

¹⁹⁵ CNRR, <https://www.cnrr.ro /index.php/ro/about-ro>, vizualizat la 4 iunie 2018

¹⁹⁶ Idem

¹⁹⁷ Idem

¹⁹⁸ Idem

1998¹⁹⁹. Scopul organizației este de a apăra și de a promova drepturile refugiaților și ale persoanelor ce au obținut o formă de protecție.

Membrii organizației desfășoară activități legate de monitorizarea integrării persoanelor ce au dobândit o formă de protecție. Activitățile se referă la supravegherea persoanelor, în sensul că le oferă consiliere socială și juridică cu scopul ca aceste persoane să se poată integra mai ușor în societatea românească²⁰⁰. Mai este oferită și asistența pentru a se angaja, care se traduce prin consiliere și informare cu scopul ca persoanele ce beneficiază de o formă de protecție să se poată angaja²⁰¹. Membrii ONG-ului au datoria de a media relația dintre angajator și angajat. Tot personalul ONG-ului vor elabora evaluări ce au scopul de a înscrie persoanele care nu au cetățenia română la diferitele cursuri de calificare²⁰². Organizația non- guvernamentală ARCA se ocupă și de sensibilizarea instituțiilor pentru a îmbunătăți legislația românească privitoare la domeniul migrației²⁰³. O altă activitate propusă este de a oferi cursuri de limba română.

Ca un beneficiu oferit de ARCA, persoanelor care nu au cetățenia română, dar statul român le-a acordat protecție, este de a plăti cursurile de calificare, desigur în limita fondurilor disponibile, dar ținând cont și de rezultatele obținute de către candidați la cursuri²⁰⁴.

Începând cu anul 2008, organizația a implementat Centrul de prevenire și combatere a traficului de ființe umane²⁰⁵.

¹⁹⁹ ARCA, <http://www.imparte.ro/Fundatii/bucuresti/ARCA-FORUMUL-ROMAN-PENTRU-REFUGIATI-SI-MIGRANTI-188>, vizualizat la 4 iunie 2018

²⁰⁰ ARCA, <http://www.arca.org.ro/> vizualizat la 4 iunie 2018

²⁰¹ Idem

²⁰² Idem

²⁰³ ARCA, <http://www.imparte.ro/Fundatii/bucuresti/ARCA-FORUMUL-ROMAN-PENTRU-REFUGIATI-SI-MIGRANTI-188>, vizualizat la 4 iunie 2018

²⁰⁴ Idem

²⁰⁵ Idem

2.4. Refugiații în lume

După ce am amintit de existența a câtorva instituții guvernamentale și non-guvernamentale ce acționează pe teritoriul României în favoarea refugiaților și a persoanelor care doresc să obțină protecția din partea statului român, a sosit momentul să vorbim despre modul în care comunitatea internațională tratează refugiații. Pentru a putea prezenta anumite organizații ce se ocupă de refugiați la nivel mondial, este necesar să pornim de la câteva documente ce au fost elaborate de către comunitatea internațională în care se aduce în discuție situația prin care trec refugiații. Având scopul de a înțelege cum comunitatea internațională se preocupă de refugiați și cum percepe aceste grupuri de persoane suntem nevoiți să vorbim despre fundamentul pe care se clădește grija față de persoanele obligate să părăsească țările de origine pe fondul amenințărilor la adresa libertății și a vieților lor. Fundamentul la care ne referim este reprezentat de diverse documente care au marcat istoria modernă a lumii și care tema centrală o reprezintă drepturile pe care omul le are și nimeni nu are voie să i le conteste.

Așadar, dacă în Biserică constituția apostolică *Exsul familia nazarethana* este considerată ca fiind cel mai important document pentru pastorația refugiaților, atunci în lumea laică, documentul care reprezintă o piatră de temelie în rezolvarea problemelor refugiaților este Convenția privind statul refugiaților încheiată la Geneva la data de 28 iulie 1951²⁰⁶.

Este necesar să precizăm că existența Convenției încheiate la Geneva privind statutul refugiaților este strâns legată de Declarația Universală a Drepturilor Omului care a fost adoptată la Paris, la data de 10 decembrie 1948²⁰⁷.

²⁰⁶ Convenția încheiată la Geneva din 1951, http://www.unhcr.org/ro/wp-content/uploads/sites/23/2016/12/1951_Convention_ROM.pdf, vizualizat la 5 iunie 2018

²⁰⁷ Declarația Universală a Drepturilor Omului, <http://www.un.org/fr/universal-declaration-human-rights/>, vizualizat la 5 iunie 2018

De aceea vom aminti mai întâi câteva drepturi proclamate în Declarația Universală a Drepturilor Omului, deoarece pe baza acestor drepturi, vor fi enunțate și drepturile refugiaților.

Declarația Universală a Drepturilor Omului este constituită dintr-un preambul, fiind urmat de treizeci de articole. Prima frază pe care Preambulul o are este următoarea: „Considerând că recunoașterea demnității inerente tuturor membrilor familiei umane și a drepturilor lor egale și inalienabile constituie fundamentul libertății, dreptății și păcii în lume”²⁰⁸. Am preferat să redăm integral prima frază tocmai pentru a ilustra caracterul universal al recunoașterii drepturilor omului, indiferent de societatea în care omul trăiește, indiferent de regimul politic al societății, indiferent de aspectul cultural, aspecte care la prima vedere constituie o diferențiere între oameni, dar în realitate este vorba despre demnitatea fiecărui om ce trebuie să fie respectată.

Totuși, în Declarația Universală a Drepturilor Omului a fost introdusă o frază prin care omului de pretutindeni îi este atrasă atenția că nerespectarea și ignorarea în mod deliberat a demnității umane duc întotdeauna la acte de barbarie îndreptate asupra altor oameni și care au ca efect apariția stării de mizerie în care este plonjat omul respectiv²⁰⁹. Ca o soluție la problema omului care este cuprins de teamă și mizerie din cauza celorlalți ce îi refuză recunoașterea demnității umane a fost considerată necesară elaborarea drepturilor omului ce să fie respectate la nivelul întregii umanități. Tot în Preambul este exprimată dorința de a dezvolta relațiile de prietenie între toate națiunile de pe pământ pentru a duce la apariția unei concepții comune referitoare la respectarea drepturilor și libertăților fundamentale pe care orice om le are²¹⁰.

²⁰⁸ Idem, Preambul

²⁰⁹ Idem, Preambul

²¹⁰ Idem, Preambul

Declarația Universală a Drepturilor Omului are ca temă centrală ideea de libertate, pe care o vom regăsi exprimată explicit sau implicit în fiecare dintre cele treizeci de articole din declarație.

Dacă Preambulul începe cu afirmația potrivit căreia este importantă recunoașterea demnității umane, tot așa și corpul declarației alcătuit din articole începe cu afirmarea faptului că toți oamenii se nasc liberi și egali. Drepturile și demnitatea sunt aceleași pentru toți²¹¹. De aici rezultă că toată lumea trebuie să vadă în celălalt nu un dușman, ci un frate, pentru că este om ca toți oamenii.

În al doilea articol este precizat că drepturile pe care le are fiecare persoană nu trebuie să fie condiționate de rasă, culoarea pielii, limbă, religie, opinie politică, cetățenie. De asemenea drepturile nu vor fi condiționate dacă țara de origine este suverană sau are limitări de suveranitate²¹².

În următoarele articole sunt enunțate drepturile pe care persoana umană le are. Drepturile sunt enumerate într- o ordine care pornește de la individul luat ca atare până la drepturile pe care individul le are față de o comunitate cum este cea a statului.

Drepturile de care trebuie să se bucure omul considerat în aspectul unicității sunt cele legate de viața, libertatea și securitatea sa²¹³. Potrivit acestor drepturi se interzic faptele ce sunt contrarii drepturilor. De exemplu, afirmând dreptul la libertate de fapt, se interzice sclavia și comerțul cu sclavi²¹⁴. Prin enunțarea dreptului la securitatea omului se urmărește interzicerea aplicării de tratamente crude sau la torturi care în esența lor sunt practici inumane²¹⁵.

²¹¹ Idem, Art. 1

²¹² Idem, Art. 2

²¹³ Idem, Art. 3

²¹⁴ Idem, Art. 4

²¹⁵ Idem, Art. 5

După stabilirea drepturilor pe care persoana le are, iar drepturile derivă din faptul că omul este dotat de rațiune, declarația prezintă drepturile omului față de legi.

Astfel, de la articolul al șaselea sunt definite drepturile pe care le are orice om în fața normelor stabilite de către stat. Este menționat că nu există om care să fie mai presus de lege și din punct de vedere legislativ, fiecare om este protejat în mod egal²¹⁶.

De aici derivă dreptul ca fiecare cetățean să i se acorde din partea tribunalelor naționale câștig de cauză atunci când sunt victimele abuzurilor²¹⁷. Însă în Declarația Universală a Drepturilor Omului este stipulat că niciun om nu trebuie să fie arestat sau obligat să părăsească țara de origine după cum dorește cineva, ci trebuie ca legea să fie aplicată²¹⁸.

De asemenea, orice om are dreptul să fie judecat de un tribunal care să nu fie constrâns de anumite presiuni politice. Chiar și o persoană care este acuzată pentru că ar fi săvârșit o faptă ilegală, trebuie să i se garanteze dreptul la nevinovăție până în momentul în care instanța judecătorească decide în mod irevocabil contrariul. Obligația tribunalului este de a se asigura că procesul se va derula de așa manieră încât pârâtul să se poată apăra²¹⁹. Un alt drept stipulat în cadrul Declarației Universale a Drepturilor Omului este ca pedeapsa să nu fie mai dură decât era aplicată în momentul în care fapta ilegală a fost comisă.

Vom discuta mai pe larg despre trei articole care ar trebui să ne suscite interesul deoarece enunță câteva drepturi pe care le putem înțelege că s- ar referi la refugiați.

²¹⁶ Idem, Art. 7

²¹⁷ Idem, Art. 8

²¹⁸ Idem, Art. 9

²¹⁹ Idem, Art. 10- 11

Articolul al treisprezecelea este primul dintre cele trei articole care sunt deosebit de importante pentru obiectul lucrării, deoarece sunt afirmate drepturile oamenilor cu privire la statul din care fac parte. Primul articol care ne interesează și care este mai deosebit este acela în care este afirmat dreptul fiecărui om de a putea pleca din țara de origine și de a reveni²²⁰.

În același timp, dreptul de a pleca din țară și de a reveni este în strânsă legătură cu dreptul de circula nestingherit de nimeni și de a putea să se stabilească pe teritoriul statului în care se află²²¹. Putem trage concluzia că acest articol prevede că fiecărui om îi este oferită posibilitatea de a călători atât în interiorul granițelor, cât și în exteriorul granițelor unui stat, nefiind limitat de către cineva. Iar de aici putem deduce că există o libertate de mișcare de care se poate bucura orice persoană.

Următorul articol afirmă că în cazul în care o persoană este supusă persecuției, are dreptul de a „căuta azil și de a beneficia de azil în alte țări”²²². Excepția constând în cazul în care persoana a săvârșit o faptă care să fie împotriva principiilor Organizației Națiunilor Unite sau când o persoană săvârșește o crimă²²³. Chiar dacă persoana vinovată încearcă să scape de justiție invocând motivul că este persecutată, nu i se poate acorda dreptul de a beneficia de azil în altă țară, din cauza faptei sau a faptelor ce contravin valorilor enunțate în prezenta declarație. Importanța acestui articol este dată de faptul că se oferă dreptul ce trebuie să fie respectat fiecărui om de a părăsi țara atunci când simte că este în primejdie într-o țară. Dreptul de a migra în contextul persecuției, va fi stabilit ca fiind un drept al refugiatului, în sensul că pe baza existenței persecuției se va decide dacă persoana care a plecat din țară i se poate acorda statutul de refugiat sau nu.

²²⁰ Idem, Art. 13

²²¹ Idem, Art. 13

²²² Idem, Art. 14

²²³ Idem, Art. 14

Ultimul articol care ne interesează în mod deosebit este cel care enunță că orice persoană are dreptul să-și schimbe cetățenia sau „cetățenia nu i se poate retrage într-un mod arbitrar”²²⁴. Prin intermediul acestui articol se dorește afirmarea libertății fiecărui om de a-și schimba cetățenia, lucru ce presupune migrația care poate fi din diferite motive. Deci, suntem în fața unui drept ce se înscrie în relația dintre om și stat.

Dacă până acum am vorbit despre Declarația Universală a Drepturilor Omului și am putut observa trei articole pe care le vom întâlni într-un alt document important ce tratează situația refugiaților, iar cele trei articole vor fi reluate și dezvoltate într-o manieră mai amplă.

Următorul document pe care îl vom prezenta este Convenția încheiată la Geneva la data de 28 iulie 1951 și avea ca temă statutul refugiaților²²⁵. Convenția este alcătuită dintr-un preambul urmat de șapte capitole care sunt formate din patruzeci și patru de articole²²⁶.

În Preambul se menționează legătura dintre Declarația Universală a Drepturilor Omului, dar și alte documente și prezenta convenție având scopul de a reafirma principiul că „toți oamenii trebuie să se bucure de drepturile omului și de libertățile fundamentale”²²⁷. Tot în Preambul este exprimată grija ca problema refugiaților să nu devină o povară pentru un stat dar nici nu trebuie să fie o sursă de tensiune între state. Pentru a evita cele două situații negative, Înalțul Comisariat la Națiunile Unite pentru Refugiați militează pentru un dialog sincer între fiecare stat și Înalțul Comisar²²⁸.

²²⁴ Idem, Art. 15

²²⁵ Convenția încheiată la Geneva privind statutul refugiaților din 1951, http://www.unhcr.org/ro/wp-content/uploads/sites/23/2016/12/1951_Convention_ROM.pdf, vizualizat la 5 iunie 2018

²²⁶ Idem

²²⁷ Idem, Preambul

²²⁸ Idem, Preambul

Primul capitol tratează despre dispozițiile generale. În cadrul primului capitol se încearcă definirea termenului „refugiat” și se enumeră cele trei excepții pentru care nu se pot acorda statutul de refugiat. Prima excepție pentru care nu se poate recunoaște statutul de refugiat al unei persoane este cazul în care respectiva persoană a comis crime de război sau crime împotriva umanității. A doua excepție se referă existența unor motive serioase că persoana care cere să i se acorde statutul de refugiat a înfăptuit o crimă de drept comun. A treia excepție este legată de existența a unor motive serioase că respectiva persoană a acționat în modul contrar principiilor ONU.

Termenul de refugiat este definit astfel încât să se poată acorda statutul de refugiat persoanelor care:

În urma unor temeri justificate de a fi persecutată din cauza religiei, naționalității, apartenenței la un anumit grup social sau opiniilor sale politice, se află în afara țării a cărei cetățenie o are și care nu poate sau din cauza acestei temeri, nu dorește protecția acestei țări sau nu dorește să se reîntoarcă²²⁹.

Convenția încheiată la Geneva privind statutul refugiaților stabilește și situațiile în care statutul de refugiat încetează. Situațiile care duc la anularea statutului de refugiat sunt atunci când persoane se întorc din proprie voință în țara din care a plecat sau în țara în care n- a dorit să se întoarcă din cauza amenințării la adresa vieții și a libertății sale²³⁰. O altă situație care duce la anularea statului de refugiat este în cazul în care contextul pe baza căruia i s- a acordat statutul de refugiat a încetat și astfel amenințarea a fost înlăturată²³¹.

²²⁹ Idem, Cap I, Art. 1

²³⁰ Idem, Cap I, Art. 1, 4

²³¹ Idem, Cap I, Art. 1, 5

În cadrul primului capitol este amintită obligația pe care orice refugiat o are față de autoritățile statului în care se află, astfel încât el trebuie să se conformeze regulilor și legilor existente în țara în care se află²³².

Dacă din partea refugiatului se cere o atitudine și un comportament adecvat cu regulile și legile statului care i- a acordat azil, atunci și statul este obligat să aplice normele referitoare la refugiați fără a face discriminări pe baza rasei, religiei sau a țării de origine²³³. De asemenea, statul care găzduiește refugiați trebuie să le respecte dreptul de a practica religia așa cum de altfel permite propriilor săi cetățeni să practice religia²³⁴.

În continuarea declarației sunt exprimate drepturile legate de locuințele în care vor sta refugiații, de faptul de a presta munci și de a fi renumerați.

Ca o concluzie a acestui capitol, după ce am început prin a clarifica diferența de semnificație dintre termenii care aparent pot fi considerați ca sinonime, migrant și refugiat, după ce am prezentat câteva documente ce tratează despre situația refugiatului în România și în lume și de asemenea am amintit activitatea unor instituții de stat sau private ce se ocupă de refugiați, putem spune că refugiații sunt persoanele care pleacă din țările lor de origine din cauza faptului că le sunt amenințate viețile și libertățile. Decizia de a pleca nu este ușoară, căci presupune să se expună numeroaselor pericole și de aceea statele au decis ca prin instituirea statutului de refugiat să acorde drepturi acelor persoane cărora le- au fost refuzate demnitățile de a fi considerate ființe umane.

²³² Idem, Cap I, Art. 2

²³³ Idem, Cap I, Art. 3

²³⁴ Idem, Cap I, Art. 4

Capitolul III

Studiu de caz

Dacă în celelalte capitole am încercat să arătăm că Biserica se îngrijește de refugiați, a dat documente care vorbesc despre refugiați și situația lor. Apoi într-un alt capitol, am arătat cum lumea prin intermediul comunității internaționale a oferit un cadru legal refugiaților pentru ca drepturile lor să poată fi respectate de către noul stat în care se vor stabili. Iar acum, în ultimul capitol nu ne vom mulțumi doar să prezentăm diferite informații cu privire la refugiați, ci ne vom îndrepta atenția asupra unui om care face parte din grupul acesta de ființe umane care din punct de vedere social sunt denumiți refugiați. Vom prezenta istoria lui nu pentru ca să ne emoționăm, ci pentru a vedea și perspectiva sau altfel spus modul cum un refugiat vede lumea, mediul social care pe de o parte îl amenință, iar când ajunge în alt mediu social este necesar pentru a se adapta la acest mediu social. Și nu întotdeauna este un lucru ușor, căci nu toți oamenii îl văd ca pe un om care are nevoie să fie încurajat, ci poate că îl văd ca pe un dușman, ca pe un concurent pentru locurile de muncă așa cum am arătat în introducerea lucrării, iar din cauza acestor moduri de a-i percepe pe refugiați, populația autohtonă îi tratează cu indiferență.

În acest capitol vom reda povestea unei persoane umane care a experimentat faptul de a părăsi țara sa de origine din cauză că viața și libertatea sa erau puse în pericol. Așadar avem ocazia de a citi experiența prin care a trecut un refugiat. Avem ocazia de a putea privi lumea prin ochii unui om care a trebuit să părăsească tot ceea ce îi oferea un sentiment de a fi acasă. A trebuit să plece în altă țară, deoarece nu se simțea suficient de apărat și în securitate chiar în statul în care s-a născut și a trăit o parte din viață.

După ce vom reda povestea lui, vom prezenta și o organizație non-guvernamentală ce se ocupă de refugiați chiar la București și de asemenea vom spune câteva lucruri de o organizație guvernamentală la nivel mondial ce se ocupă de refugiați.

Tema centrală a capitolului este să arătăm cum oamenii pornind fie de la învățăturile Bisericii, fie de la mesajele date de către comunitatea internațională se implică pentru a- i ajuta pe refugiați.

Scopul acestui ultim capitol al lucrării este de a arăta că refugiații nu constituie o problemă cu adevărat pentru societățile în care doresc să meargă, ci ei devin o problemă atunci când egoismul acaparează inimile oamenilor și astfel populația autohtonă nu reușește să vadă în refugiați niște persoane care au nevoie de a fi acceptate pentru a se putea acomoda în noua societate, ci îi vede ca pe niște oameni ce le pot prelua locurile de muncă și chiar societatea în care trăiesc, în sensul în care refugiații vor impune cultura lor în detrimentul culturii societății în care au ajuns și astfel cultura societății va fi schimbată.

3.1. Povestea unui refugiat

De aceea pentru a înlătura aceste temeri legate de refugiați, în rândurile care urmează vom prezenta povestea unui refugiat, care a ajuns în țara noastră. Când spunem poveste, ne referim la parcursul vieții lor, cum de a fost obligat să părăsească țara sa de origine și parcursul pe care l- a avut până când a reușit să ajungă pe teritoriul României și vom descrie ceea ce face în prezent. Toate informațiile privitoare la viața lui au fost culese în timpul unui interviu pe care l- am avut, așa încât nu avem posibilitatea de a verifica spusele lui, ci în această situație plecăm de la premisa că Dl K a fost sincer cu noi și a spus adevărul.

Persoana refugiată pe care o prezentăm în acest capitol este Dl K. El s- a născut în Rwanda, o țară despre care multe știri au avut ca subiect genocidul comis în anul 1994. Cum este un subiect destul de vast, iar informațiile pe care le putem accesa din media sunt destul de sărace ne vom limita în a spune pe scurt istoria Rwandei, pentru a înțelege fondul politic în care a fost comis genocidul.

Rwanda este o țară din centrul Africii cu o suprafață apropiată de cea a Belgiei, adică de 26,798 km². A fost denumită și „țara celor o mie de coline” și se află în regiunea marilor lacuri. Se învecinează la sud cu Burundi, la est cu Tanzania, în nord cu Uganda și la vest cu Republica Democrată Congo²³⁵. Capitala Rwandei este Kigali. Rwanda, deși este o țară mică are numeroase resurse. Din punct de vedere politic, trebuie spus că populația Rwandei este formată din trei etnii, care nu au fost dintotdeauna pe teritoriul Rwandei după cum vom vedea mai târziu, căci pentru a înțelege mai bine sursa genocidului avem nevoie să vedem și modul în care cele trei etnii au conviețuit în Rwanda.

Prima etnie este hutu reprezentând 84% din populație. A doua etnie este tutsi care reprezintă 15% din populație. A treia etnie este twa care abia reprezintă un procent de 1% din populație²³⁶. Etnia twa este formată din pigmei, în timp ce etnia tutsi este formată din indivizi ce sunt înalți, au tenul mai deschis și talia mai înaltă. Iar etnia hutu au pielea mai închisă cu nuanțe asemănătoare de maro închis precum celelalte populații din centrul continentului african²³⁷.

Pentru a elimina orice suspiciune de rasism este necesar să precizăm că diferențele dintre cele trei etnii au fost studiate îndeosebi de primii coloniști europeni: Din partea austriecilor și a germanilor, primii coloniști au fost: Oscar Baumann, cel care a explorat Africa orientală germană și Gustav Adolf von Gotzen

²³⁵Rwanda, <https://ro.wikipedia.org/wiki/Rwanda>, vizualizat la data de 9 iunie 2018

²³⁶Genocidul din Rwanda, https://ro.wikipedia.org/wiki/Genocidul_din_Rwanda, vizualizat la data de 9 iunie 2018

²³⁷Diferențe dintre tutsi și hutu, <https://ro.powerbeautyfitness.com/physical-differences-between-hutus-and-tutsis-14886>, vizualizat la data de 9 iunie 2018

care pentru o scurtă perioadă de timp a fost guvernatorul Africii orientale germane²³⁸. Aceștia, împreună cu cercetători au început să analizeze cele trei etnii.

Nu trebuie să credem că analiza pe care primii coloniști au întreprins- o a fost terminată, deoarece chiar și în timpurile moderne sunt cercetători francezi precum :Jean- Pierre Chretien și Dominique Franchecare se interesează asupra istoriei și obiceiurilor etniilor din Rwanda ²³⁹.

Coloniștii europeni pentru a înțelege mai bine cele trei etnii diferite au început să le analizeze obiceiurile, limba, aspectele fizice, modul de organizare ale fiecărei etnii și nu în ultimul rând ocupația pe care fiecare etnie o are.

Astfel cercetătorii coloniștilor europeni care au ajuns în Rwanda au descoperit că cele trei etnii hutu, tutsi și twa au numeroase lucruri în comun ca de exemplu, cultura și limba²⁴⁰.

Chiar dacă cele trei etnii vorbesc aceeași limbă la bază, fiecare etnie a nuanțat, a elaborat limba în așa fel încât putem spune că cele trei etnii folosesc dialecte²⁴¹.

De asemenea, cele trei etnii, nu erau separate în diferite clase, astfel încât căsătoria între membrii din grupuri diferite era permisă, deoarece etnia copilului era dată de etnia tatălui. De exemplu, dacă o fată tutsi se căsătorea cu un membru al etniei hutu, aceasta devenea hutu, iar copiii ce rezultau din căsătoriei erau considerați ca făcând parte din etnia hutu.²⁴²

Cu toate că studiile cercetătorilor au arătat că cele trei etnii sunt foarte apropiate, guvernanții germani au decis că etnicii tutsi ar avea multe caracteristici fiziologice europene. Argumentele acestea au dus la opinia coloniștilor germani că

²³⁸Rwanda, <https://ro.wikipedia.org/wiki/Rwanda>, vizualizat la data de 9 iunie 2018

²³⁹Hutu, <https://fr.wikipedia.org/wiki/Hutus>, vizualizat la data de 9 iunie 2018

²⁴⁰Idem

²⁴¹Idem

²⁴²Hutu, <https://fr.wikipedia.org/wiki/Hutus>, vizualizat la 9 iunie 2018

etnia tutsi ar fi mai evoluată și mai inteligentă fapt pentru care membrii tutsi au primit funcții de conducere chiar și peste triburile ale etnicilor hutu și twa²⁴³.

Acest lucru va duce la nemulțumiri mai ales din partea etnicilor hutu, iar tensiunea dintre cele două etnii va da naștere la multe animozități care se vor traduce de multe ori prin violențe comise de cele două etnii.

Mai trebuie să precizăm că primii coloniști europeni au văzut că cele trei etnii aveau ocupații diferite. Astfel, etnia twa acărora membri se pare că sunt cei mai vechi locuitori ai Rwandei. Aceștia sunt pigmeii, iar ocupațiile lor de bază sunt vânatul, olăritul și artizanatul²⁴⁴. Peste populația twa s-au stabilit și o altă populație care avea ca ocupație de bază agricultura. Populația nou-venită avea să fie denumită mai târziu, hutu. După o perioadă de pace între cele două etnii, a fost tulburată de venirea triburilor tutsi care se ocupau de păstorit²⁴⁵.

Se cuvine să spunem și câteva date despre Rwanda, din punct de vedere istoric. În anul 1894 Rwanda devine provincie germană și făcea parte din Africa orientală germană, deoarece primii coloniști europeni care au ajuns în Rwanda au fost germanii, iar după aceștia au pierdut Primul Război Mondial, Belgia a preluat controlul Rwandei²⁴⁶.

Dacă până să vină pe teritoriul Rwandei europenii, cele trei populații coexistau în pace, deoarece etnia twa așa cum am precizat era mai izolată față de către celelalte două etnii. Iar etnia hutu și tutsi coexistau în pace, deoarece fiecare avea ocupații diferite, dar și complementare pentru câștigul celeilalte etnii. Astfel etnia tutsi se ocupa cu creșterea animalelor, iar etnia hutu se ocupa cu agricultura.

²⁴³PârlogNicu, Genocidul din Rwanda, <http://www.descopera.ro/cultura/12477574-genocidul-din-rwanda-atunci-cand-oamenii-devin-mai-rai-decat-demonii>, vizualizat la data de 9 iunie 2018

²⁴⁴Rwanda, <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/genocidul-din-rwanda-povestea-unui-macel-video>, vizualizat la data de 9 iunie 2018

²⁴⁵Idem

²⁴⁶PârlogNicu, Genocidul din Rwanda, <http://www.descopera.ro/cultura/12477574-genocidul-din-rwanda-atunci-cand-oamenii-devin-mai-rai-decat-demonii>, vizualizat la data de 9 iunie 2018

Legătura între cele două ocupații de pe urma cărora cele două etnii nu aveau decât de câștigat este că prin carnea animalelor, etnia hutu își diversifică meniul, dar și putea să-și îmbunătățească informațiile privind păstoritul și astfel să dețină un statut social mai ridicat, iar etnia tutsi putea beneficia de terenuri pentru pășune. Prin agricultura practică de către hutu, animalele păstorite de tutsi erau puse la adăpost de orice fel de amenințare din partea naturii cum ar fi seceta. Prin faptul că tutsi se ocupau de păstorit și erau înclinați spre război au reușit să pună ca rege un membru al etniei tutsi, care era ajutat de mai mulți șefi de trib tutsi și hutu²⁴⁷.

Însă perioada de pace a durat până când au venit europenii colonizatori. Așa cum am văzut, ocupații germani au stabilit că funcțiile de conducere trebuie să fie ocupate doar de tutsi, deoarece aveau trăsături mai apropiate de trăsăturile europene. Acest argument i-au dus pe germani la concluzia că tutsi ar fi mai inteligenți decât ceilalți și le-au oferit funcții de conducere chiar și în cadrul triburilor constituite din etnicia hutu și care până atunci erau conduse de membri ai etniei hutu²⁴⁸. Dacă etnia tutsi avea culoarea pielii mai deschisă, etnia hutu avea culoarea pielii mai închisă, astfel erau considerați de către europeni ca fiind mai puțin inteligenți²⁴⁹.

La sfârșitul Primului Război Mondial, când germanii au pierdut coloniile din Africa, Rwanda a revenit Belgiei. Dar Belgia a preferat să continue politica discriminatorie, menținând în toate funcțiile de conducere pe cei care făceau parte de din etnia tutsi. Fapt ce va provoca alte nemulțumiri mai ales între etnia hutu și etnia tutsi²⁵⁰. Prin anii 1933- 1935, belgienii vor obliga ca fiecare cetățean la Rwandei să aibă trecută pe cartea de identitate, etnia din care făcea parte²⁵¹.

²⁴⁷Idem

²⁴⁸Idem

²⁴⁹Viorel Cruceanu, Genocidul din Rwanda, <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/genocidul-din-rwanda-povestea-unui-macel-video>, vizualizat la data de 9 iunie 2018

²⁵⁰PârlogNicu, Genocidul din Rwanda, <http://www.descopera.ro/cultura/12477574-genocidul-din-rwanda-atunci-cand-oamenii-devin-mai-rai-decat-demonii>, vizualizat la data de 9 iunie 2018

²⁵¹Idem

În perioada în care belgienii încredințaseră toate funcțiile de conducere membrilor tutsi, starea de pace a început să fie înlocuită treptat de o atmosferă de instabilitate politică, pentru că etnia hutu îi vedea pe cei din etnia tutsi ca pe niște colaboratori, care în schimbul siguranței oferite de către belgieni erau dispuși să facă în așa fel încât sistemul politic și cel economic dorit de belgieni ca să funcționeze în condiții foarte bune²⁵². Sistemul impus de către belgieni, însă crea o senzație în rândul etniei hutu, că pentru totdeauna puterea va fi deținută de către cei din etnia tutsi, ceea ce avea ca efect în rândul etniei hutu o stare de nemulțumire cu privire la situația țării.

Însă sistemul acesta nu a durat mult, deoarece după terminarea ultimei mari conflagrații mondiale, dorințele oamenilor ca să schimbe situația politică a acelor colonii din Africa astfel încât ele să devină state suverane și independente. Mai întâi aceste idei au început să se manifeste în coloniile englezești precum: Uganda și Kenya²⁵³. Era inevitabil ca ideile referitoare la decolonizarea Rwandei să nu înceapă să se arate chiar în etnia tutsi. Pentru că cei din etnia tutsi au început să se revolte, belgienii au decis să le acorde mai multă putere politică etniei hutu²⁵⁴. Dar în rândul populației tutsi se dorea independența Rwandei, în cadrul cercurilor etnice hutu se remarcă ideile privind transferul de putere deținut de către cei din tutsi, spre majoritatea formată din hutu²⁵⁵.

Pe fondul tensiunilor ce creșteau pe de o parte în relația dintre belgieni și aristocrația reprezentată de către cei din tutsi, iar pe de altă parte tensiunile creșteau în relația dintre tutsi și hutu, vor fi diferite realizate diferite inițiative din partea celor

²⁵²Viorel Cruceanu, Genocidul din Rwanda, <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/genocidul-din-rwanda-povestea-unui-macel-video>, vizualizat la data de 9 iunie 2018

²⁵³Idem

²⁵⁴Idem

²⁵⁵Idem

care făceau parte din populația hutu. O astfel de inițiativă ce venea din partea populației hutu a fost un document dat la 24 martie 1957.

Acest document poartă numele de Manifestul de Bahutu. Manifestul a fost redactat de către nouă intelectuali hutu și descriu situația politică ce este făcută de către etnia tutsi în defavoarea etniei hutu. Prin acest manifest, populația hutu spera să obțină o egalitate în drepturi cu cei din etnia tutsi²⁵⁶.

Abia în anul 1959 a izbucnit războiul civil dintre cele două etnii, ceea ce a avut ca o consecință asupra populației rwandeze, ca aproximativ 300.000 de persoane ce făceau parte din etnia tutsi să plece din țară ca să-și salveze viețile²⁵⁷. Războiul civil a fost declanșat de către populația hutu, deoarece au fost încurajați de relația dintre belgieni și cei din etnia tutsi, ce se agravase pe fondul numeroaselor cereri de independență formulate de către cei din etnia tutsi.

Astfel, populația hutu s-a revoltat împotriva populației tutsi, iar revolta s-a concretizat prin actele de violență ce au fost comise de către etnicii hutu. Aceștia au dat foc caselor care aparțineau membrilor tutsi, bunurile le erau confiscate, iar familiile tutsi erau torturate și apoi erau ucise²⁵⁸. Etnicii tutsi au trebuit să se refugieze în țările vecine precum Republica Democrată Congo, Burundi, Tanzania și Uganda²⁵⁹.

Nici refugiații tutsi nu au acceptat situația așa că s-au constituit într-o forță armată numită Frontul Patriotic Rwandez (FPR). Scopul acestei forțe era de a-i înlătura de la putere pe cei din etnia hutu și de a reveni la putere.

Războiul civil s-a încheiat cu un Acord de pace din 4 august 1993, care avea ca soluții pentru a reveni la starea de buna înțelegere și de pace, faptul că unele

²⁵⁶Rwanda, <https://fr.wikipedia.org/wiki/Rwanda>, vizualizat la data de 9 iunie 2018

²⁵⁷Idem

²⁵⁸Viorel Cruceanu, Genocidul din Rwanda, <https://www.historia.ro/sectiune/general/articol/genocidul-din-rwanda-povestea-unui-macel-video>, vizualizat la data de 9 iunie 2018

²⁵⁹Idem

poziții de conducere să fie încredințate și celor din etnia tutsi, iar armata să fie constituită și din etnicii tutsi²⁶⁰.

Acordul de pace din 4 august 1993 a încetat în momentul în care avionul în care se afla președintele Rwandei un etnic hutu a fost lovit de o rachetă sol- aer. În urma acestui incident, extremiștii hutu au afirmat că era vorba despre un act terorist din partea populației tutsi. Pe fondul încurajărilor venite din partea membrilor extremiști hutu a fost comis genocidul din Rwanda, pentru că fiecare hutu trebuia să omoare cel puțin un membru tutsi²⁶¹. Cine refuza, urma să fie declarat trădător și urma să împărtășească aceeași soartă cu ceilalți etnici tutsi.

Mai trebuie să amintim că în anul 1990 extremiștii hutu au elaborat un document intitulat: „Cele zece porunci ale oricărui hutu”²⁶². Acest document stabilea că orice hutu nu avea voie să stabilească relații de prietenie cu cineva care era tutsi. Dacă încălca porunca, era considera trădător. De asemenea, documentul prevedea ca toate funcțiile de conducere să fie ocupate de către hutu. Toți soldații trebuiau să provină din rândurile populației hutu²⁶³. Genocidul s- a încheiat în luna iulie a anului 1994, când pe de o parte cei care erau tutsi fie erau morți, fie fugiseră din țară, precum este cazul persoanei pe care o vom prezenta, iar pe de altă parte, refugiații armați din Uganda s- au întors în țară pentru a restabili ordinea și pacea. Bilanțul morților s- ar apropia de un milion de morți. Genocidul a fost posibil și din cauza faptului că misiunile de menținere a păcii au fost anulate începând cu luna aprilie a anului 1994²⁶⁴.

Un posibil efect pe care genocidul l- a lăsat în conștiința fiecărui cetățean al Rwandei este faptul că regimul politic a fost format dintr- o coalțiție de guvernare.

²⁶⁰Idem

²⁶¹PârlogNicu, Genocidul din Rwanda, <http://www.descopera.ro/cultura/12477574-genocidul-din-rwanda-atunci-cand-oamenii-devin-mai-rai-decat-demonii>, vizualizat la data de 9 iunie 2018

²⁶²Idem

²⁶³Idem

²⁶⁴Idem

Astfel încât a fost adoptată ca o soluție de reconciliere ca președintele Rwandei să fie de etnie hutu, iar primul ministru să fie de etnie tutsi²⁶⁵.

După ce am prezentat pe scurt istoria Rwandei putem spune că genocidul comis în anul 1994 nu a fost primul, dar putem spera că a fost ultimul, căci de atunci n- au mai existat știri cu privire la alte genocide, iar starea de conflict se încearcă să fie aplanată și chiar înlocuită de o atmosferă de pace. Și încercarea de a aduce pacea între cele două etnii este consolidată și de faptul că atât cei din etnia tutsi, cât și cei din etnia hutu au funcții de conducere.

Dl K. este creștin, de confesiune romano- catolică și face parte din etnia tutsi.. Nu a fost căsătorit, deoarece în timpul genocidului, prietena lui a fost omorâtă în fața unei biserici din Rwanda. De asemenea, tatăl său a fost omorât în timpul genocidului din 1994. Mama lui a murit într- un accident de avion cu câțiva ani înainte de genocid. Nu are frați sau surori. Mai are câțiva membri din familia extinsă precum un unchi care trăiește în Republica Democrată Congo. El a copilărit în Rwanda și pentru el a fost o perioadă frumoasă din viața sa. A crescut la oraș, iar uneori se ducea la țară unde erau membrii familiei extinse. Trebuie să precizăm că în cultura rwandeză, nu se face deosebire între familia nucleară și cea extinsă. Dl K. spunea că la oraș și cu părinții vorbeau în limba franceză, iar când mergeau la țară la rude, avea dificultăți în a înțelege dialectul tutsi.

Când era copil, tatăl său a vorbit cu preotul din orașul în care locuia ca să fie ministrant, iar acest lucru a făcut ca să se atașeze de religia creștină, iar tatăl său practica religia creștină. Deși Dl K. nu a spus profesia părinților săi, spunea că deseori tatăl său primea în casa lui mulți oameni ce aveau o educație aleasă și ocupau diferite funcții de conducere, de asemenea mai erau și profesori care veneau în vizită la tatăl său. Astfel beneficiind de educație a reușit să aibă ca profesie în

²⁶⁵Idem

Rwanda meseria de profesor. Dl K. era profesor de biologie și se pregătea să plece în Canada la studii, însă a izbucnit genocidul și nu a mai putut să plece din cauza granițelor care au fost închise. Până la izbucnirea genocidului a putut să practice profesia de profesor timp de șase ani.

Dl K. a plecat din Rwanda singur, în anul 1994, când genocidul începuse și avea vârsta de patruzeci de ani.

După ce a traversat Africa Subsahariană, a ajuns în cele din urmă în Egipt. Trebuie să menționăm că traversarea Africii Subsahariene nu s-a realizat într-o manieră succesivă așa cum cei mai mulți dintre facem atunci când plecăm dintr-un punct A ca să ajungem în punctul B. Pentru Dl K. traversarea Africii s-a realizat într-o perioadă de timp mai îndelungată. După ce a plecat din Rwanda s-a dus în Congo. Pentru o perioadă de timp de aproximativ 8 ani, a stat în centrul de refugiați de la Goma, care este localizat în Republica Democrată Congo, în regiunea Nord-Kivu. Centrul de refugiați de la Goma din anul 1994 până în anul 2012, când a fost erupția vulcanului, au fost adăpostiți aproximativ 650000 de refugiați hutu²⁶⁶. Este necesar să menționăm că centrul de refugiați se află lângă orașul cu același nume, care se situează în apropierea unui vulcan care din când în când erupe²⁶⁷. Ultima erupție a vulcanului Nyiragongo a fost în anul 2002, când lava a acoperit un cartierul comerciant al orașului²⁶⁸. Centrul de refugiați a fost construit în timpul operațiunii militare „Turcoaz”, care a fost organizată de către Franța și autorizată de către Consiliul de securitate al ONU începând cu data de 22 iunie 1994²⁶⁹. Rolul centrului era de a-i adăposti pe refugiații din Rwanda, adică pe cei care erau din etnia tutsi.

Dl K, caracteriza condițiile din centrul de refugiați de la Goma ca având condiții mizere, hrana era sărăcăcioasă, igiena era precară.

²⁶⁶CeracuseKika, Historique de la ville de Goma, <http://kikachris.over-blog.com/article-33121311.html>, vizualizat la 10 iunie 2018

²⁶⁷Goma, <https://fr.wikipedia.org/wiki/Goma>, vizualizat la data de 10 iunie 2018

²⁶⁸Idem

²⁶⁹Operațiunea Turcoaz, https://fr.wikipedia.org/wiki/Op%C3%A9ration_Turquoise, vizualizat la data de 10 iunie 2018

Obiectivul misiunii a fost de a pune capăt a oricărui masacru oriunde ar fi posibil, iar eventual se putea recurge și la forță²⁷⁰. Soldaților le- a fost transmisă informația care le aducea la cunoștință faptul că scopul misiunii era de a asigura pacea civilor. De aceea, soldații erau obligați să adopte o atitudine de strictă neutralitate față de diferitele facțiuni din conflict²⁷¹. Soldații trebuiau să insiste pe ideea că armata franceză a venit pentru a opri masacrele și nu pentru a lupta împotriva unora, adică cei din FPR, care erau din etnia tutsi și nici de a- i susține pe ceilalți, adică cei din FAR.

FAR era gruparea celor din etnia hutu și avea ca scop uciderea etnicilor tutsi. Soldații care făceau parte din Operațiunea Turcoaz aveau datoria de a favoriza apariția unui veritabil dialog între părțile beligerante. În caz de nevoie, soldații puteau recurge la forță pentru a manifesta dorința Franței de a opri masacrele și de a proteja populațiile²⁷². Numărul de soldați care au luat parte la această operațiune a fost de aproximativ 2500 de militari care făceau parte din armata franceză. În ajutorul militarilor francezi au venit încă 500 de militari care veneau din șapte țări din Africa, iar acestea erau: Senegal, Guinea- Bisau, Ciad, Mauritania, Egipt, Niger și Congo²⁷³.

Centrul de refugiați de la Goma a ajuns subiect de știri în anul 2008 atunci când era atacat de rebeli, iar ONU dădea alarma pentru suplimentarea forțelor armate reprezentate de „căștile albastre”. Denumirea de „cască albastră” este acordată soldaților care fac parte din operațiunile ONU de menținere a păcii. Ele sunt trimise în anumite state și se află sub mandat ONU și primesc ordine tot de la ONU. Au fost înființate la data de 29 mai 1948.

²⁷⁰Idem

²⁷¹Idem

²⁷²Idem

²⁷³Idem

Trupele sunt înarmate doar cu arme ușoare. Ele intervin, între două forțe armate sau pentru încetarea unui conflict de tipul unui război civil.

De asemenea ele intervin pentru a promova și a proteja drepturile omului. O altă atribuție pe care o au este de a distruge minele care au rămas pe teren și astfel amenință viețile civililor²⁷⁴. O atribuție pe care o mai au trupele ONU ce sunt destinate pentru menținerea păcii este de a negocia cu ceilalți combatanți, pentru ca refugiații să se poată reîntoarce în siguranță în țară și la casele lor²⁷⁵.

În Egipt, a dorit să ceară azil, dar din cauza faptului că era creștin de confesiune romano- catolic, a constat că din perspectiva autorităților musulmane nu prea era agreat, astfel încât procedurile legate de cererea de azil avansau foarte lent.

Mai mult decât atât, Dl K. a simțit că în Egipt nu va putea să primească statutul de refugiat, deoarece nu era musulman. De aceea, cât timp a stat în Egipt, a încercat să plece într- un alt stat în care să poată beneficia de protecția acestuia și să poată să- și reia viața. A stat în Egipt, până în ziua în care a cunoscut doi arabi care l- au informat că vor pleca spre Europa de vest cu vaporul. După o călătorie ce a durat mai multe zile pe mare, în sfârșit, vaporul a ajuns în România, la portul din Constanța. Era în anul 2005, într- o zi de vineri după cum mărturisește Dl K.

Pentru că era vineri, ziua sfântă la musulmani, cei doi arabi i- au spus Dl K. că se duc să se roage la moschee, după care se vor întoarce pentru a continua călătoria spre Europa de Vest.

Dar, cei doi arabi nu s- au mai întors, așa că a fost pus în situația de a experimenta faptul de a fi singur într- o țară unde nu cunoștea pe nimeni și unde nu cunoștea limba și nici locul în care se afla.

²⁷⁴Căștile Albastre, http://stiri.tvr.ro/castile-albastre-operatiunile-onu-de-mentinere-a-pacii-implinesc-65-de-ani_31057.html#view, vizualizat la data de 10 iunie 2018

²⁷⁵Idem

Cum nu avea toate elementele, a decis că este cazul să- i întrebe pe trecători unde este sediul poliției. Oamenii au fost foarte binevoitori cu el și l- au îndrumat către cea mai apropiată secție de poliție din Constanța.

Cei de la secția de poliție i- au pus la dispoziție un interpret, iar cu ajutorul lui, Dl K a putut să le explice polițiștilor situația în care se afla și dorea să primească protecție din partea statului român. Dl K. a prezicatul faptul că fugind din Rwanda nu a avut timp să ia cu el și documentele privind identitatea sa sau alte documente privind studiile sale.

Polițiștii prin intermediul interpretului, i- au explicat faptul că pentru a demara procedurile legate de obținerea statutului de refugiat trebuie să meargă la București în fața comisiei. Așa cum am arătat în al doilea capitol, persoana străină ce solicită o formă de protecție beneficiază de transportul gratuit pentru a ajunge în fața comisiei sau i se poate acorda un însoțitor. În cazul Dl K. polițiștii i- au dat un document ce îi ofera posibilitatea de a călători în mod gratuit cu trenul până la București. Dl K spune că polițiștii din Constanța s- au purtat foarte frumos cu el, au avut grijă ca să- i satisfacă nevoile legate de mâncare și de băutură. A mai spus că polițiștii l- au condus la gara din Constanța și tot ei l- au condus până la tren.

Când a ajuns în București, de la Gara de Nord a fost dus la sediul poliției de frontieră care este localizat pe Bulevardul Geniului, la nr. 42 C. De aici a fost direcționat la Direcția de azil și integrare ce se află pe strada Tudor Gociu, la nr. 24 A. Din păcate, fiind vineri, biroul era închis, așa că a trebuit să aștepte până luni, când biroul se deschidea. Astfel neștiind pe nimeni, n- a avut o altă soluție decât să stea în fața direcției și să aștepte. Din fericire au fost zile în care nu a plouat, deoarece a trebuit să doarmă pe o banca din fața direcției. Astfel, de când a venit în țară și a dorit să beneficieze de statutul de refugiat din partea statului român, a fost pus în situația de a consta că procedura de acordare de azil este extrem de dificilă și

durează mult. Trebuie să amintim faptul că procedura de azil poate maxim două luni timp în care persoana așteaptă ca cererea sa să fie soluționată²⁷⁶.

După procedura de acordare azilului, dacă persoana dorește să obțină cetățenia română, atunci trebuie să aștepte trecerea perioadei de opt ani în care să aibă domiciliul în România²⁷⁷.

Pe durata procedurii de azil, persoana străină care a solicitat azilul în România primește o alocație lunară de 108 de RON pe lună de persoană²⁷⁸. Cu ajutorul acestei alocații, persoana străină trebuie să își asigure costurile legate de hrană și de îmbrăcăminte și poate beneficia de asistență medicală gratuită doar în cazurile de urgență. Se va putea angaja începând după un an de la data inițierii procedurii de azil²⁷⁹.

Un alt beneficiu de care se bucură această persoană este că are posibilitatea de a locui într- un centru de refugiați. Sunt șase centre regionale de cazare care se află în București, Șomcuta Mare, Rădăuți, Timișoara, Galați și Giurgiu. Cele șase centre pot găzdui până la o mie de persoane²⁸⁰.

Statutul de refugiat și protecția subsidiară acordă aceleași beneficii de care se poate bucura persoana care a primit acest statut din partea statului român. Beneficiile de care se bucură persoana străină sunt aceleași de care se bucură orice alt cetățean străin.

DI K. în anul 2007 a primit statutul de refugiat din partea României. După ce a dobândit statutul de refugiat, a fost repartizat la centrul de refugiați care se află pe strada Vasile Stolnicu. Aici a stat două ani până când a cunoscut un preot și astfel a început să primească ajutor de la acesta. De asemenea, în timpul pe care l- a petrecut

²⁷⁶ Drepturile refugiatului, <https://www.openpolitics.ro/refugiat-in-romania-conditii-si-drepturi/>, vizualizat la data de 10 iunie 2018

²⁷⁷ Cetățenia română, <http://cetatenie.just.ro/index.php/ro/vrei-sa-devii-cetatean-roman>, vizualizat la data de 10 iunie 2018

²⁷⁸ Drepturile refugiatului, <https://www.openpolitics.ro/refugiat-in-romania-conditii-si-drepturi/>, vizualizat la data de 10 iunie 2018

²⁷⁹ Idem

²⁸⁰ Centre de refugiați, <https://www.hotnews.ro/stiri-esential-20404413-incursiune-intr-centru-azilanti-din-bucuresti-cum-spune-traieste-refugiat-nimerit-din-greseala-romania.htm>, vizualizat la data de 10 iunie 2018

în centrul de refugiați de pe strada Vasile Stolnicu a putut să- i cunoască mai îndeaproape pe ceilalți refugiați sau care așteptau să primească statutul de refugiat.

Cum beneficiile financiare acordate de către statul român nu sunt mari, el și cu ceilalte persoane străine primeau ajutoare pentru hrană din partea unor organizații non- guvernamentale precum: ARCA, JRS. De asemenea, mai primeau de mâncare și din partea comunității musulmane.

Tot timpul cât a stat în centru s- a angajat la o fabrică de vopsele din București, care din cauza crizei financiare s- a închis. Pe urmă s- a angajat pe post de gardian la o fermă din Frumușani.

În anul 2014 i- a fost acordată cetățenia română și apoi păstrând legătura cu asociația JRS a acceptat să lucreze în cadrul acesteia. Despre asociația JRS vom vorbi mai în detaliu la momentul potrivit.

În prezent, Dl K. locuiește în cadrul asociației JRS unde și lucrează. El nu vrea să se întoarcă în Rwanda, deoarece ultimele contacte le- a avut în anul 1997, când situația politică dintre cele două etnii nu se rezolvase. El este sigur că ura dintre cele două etnii nu s- a stins, deoarece autoritățile române au încercat să obțină diplome după studiile absolvite și astfel să poată să- și echivaleze studiile și să se poată angaja pe post de profesor de biologie. Dar cei din Rwanda nu au răspuns la solicitările autorităților române. Este interesant de remarcat că, la București nu este misiune diplomatică din partea Rwandei.

Întrebat fiind dacă ar dori să plece din țara noastră, a spus că îi place foarte mult atât mediul, cât și oamenii. În plus nu se consideră un aventurier și s- a obișnuit cu țara noastră; de aceea nu vrea să plece așa cum alte persoane străine au făcut.

Faptul că a reușit să se integreze în societatea noastră s- a datorat foarte mult atitudinii sale interioare. Dar nu trebuie să neglijăm și factorii externi precum faptul

că provine dintr-o țară francofonă și astfel vorbește curent o limbă de circulație internațională. Un alt factor ce merită să fie menționat este religia.

Pentru el, religia este cea care i-a permis să nu intre în depresie sau să se sinucidă. În continuare practică religia creștină. Dl K. a spus că pentru un refugiat este foarte grea viața, pentru că este un om de rădăcină de lumea în care s-a născut, a studiat, a trăit vreo patruzeci de ani, în prezent el având vârsta de cincizeci și trei de ani.

Pentru el, a fi refugiat înseamnă să accepți din partea vieții faptul de a fi puternic. Dacă ești slab, vei începe să dai vina pe ceilalți. Dacă ești slab, orice privire din partea celorlalți poate să fie interpretată ca o atitudine dușmănoasă și persoana slabă se va simți amenințată. În cazul în care un refugiat este slab și este înjurat, va considera că este vorba despre o atitudine dușmănoasă ce îl vizează. Astfel, pentru persoana în cauză va fi tentată să se scufunde în depresie și să se resemneze. Iar în cazurile cele mai rele, persoana poate avea impresia că singura soluție pe care o are este să recurgă la sinucidere. Aceasta fiind văzută ca o formă de salvare. De aceea, refugiatul trebuie să fie puternic, pentru că este chemat să se integreze, iar integrarea presupune o bună comunicare între persoana refugiată și societatea în care ajunge. O bună comunicare înseamnă cu faptul de a dori să cunoști obiceiurile celorlalți.

Dl K. mai spunea că viața de refugiat, este o viață dură deoarece de multe ori se confruntă cu tot felul de gânduri mai mult sau mai puțin reale. Un astfel de gând pe care ni l-a împărtășit este gândul pe care adesea îl avea și pentru o perioadă de timp l-a tulburat în mod constant. Gândul se referea la situația în care el se găsea, situația care era mai bună față de situația în care erau ceilalți membri din etnia tutsi care rămăseseră în țară și de care nu mai avea informații. Tot gândul acesta îl muștra pentru faptul că a plecat din țară și nu a rămas lângă ceilalți ca să le dea o mână de

ajutor. Un alt gând ce i- a tulburat liniștea interioară a fost faptul că nu poate să meargă la mormintele părinților lor.

De fapt nu știe unde a fost înmormântat tatăl său. Acest lucru îi creează o neliniște interioară.

Refugiatul trebuie să ducă zi de zi lupta împotriva abandonării. Dacă ar trebuii ca refugiatul să aibă un motto, acesta ar suna în felul următor: „Să ai încredere”.

Iar pentru a susține afirmația aceasta, Dl K. a citat un proverb rwandez care spune că „omul știe unde se naște, dar nu știe unde moare”.

Persoana refugiată căreia i- am luat interviul ne- a spus că România spre deosebire de alte țări, este o țară mai izolată, în sensul că nu s- a implicat în treburile politice ale altor state. De asemenea, a fost surprins de ideea pe care mulți români nu știau că având statutul de refugiat poate să obțină cetățenia română.

De România a auzit doar cu ajutorul știrilor ce relatau despre o inundație care s- a întâmplat prin anul 1970. În anul 1974 a văzut o știre despre România ce se referea la performanțele sportive ale Nadiei Comănești. Apoi a mai văzut și un film intitulat „Campionul” în care era vorba despre Ilie Năstase, un tenismen de renume mondial. O altă știre ce prezenta România era cutremurul din martie 1977 iar imaginile prezentate i-au lăsat o durere în inimă față de persoanele care au suportat catastrofa naturală.

Așadar acestea au fost informațiile pe care le avea despre țara noastră înainte de a veni și de a lua contact cu cultura noastră.

Dl K. spunea că în cultura lui un rol central îl are unchiul deoarece, spre deosebire de cultura noastră în care figura tatălui este centrală, în cultura lui băiatul este introdus în viața societății și chiar în viața de familie pe care și-o va întemeia.

Pentru că unchiul este cel care va merge să pețască pe viitoarea soție a băiatului, iar părinții nu au un rol deosebit de important decât în anii fragezi ai copilăriei.

Un alt aspect diferit de cultura noastră este acela că în cultura rwandeză diavolul este asemănat cu un om ce are pielea albă. Așa se explică faptul că atunci când primii coloniști europeni au ajuns în Rwanda, populația autohtonă a fugit în pădure. Un alt obicei pe care îl au conaționali săi este reprezentat de invitații la ceremonii care sunt obligați de cutuma locală să aducă fructe și nu flori precum suntem obișnuiți în cultura noastră. Semințele reprezentând urarea de belșug pe care invitații o exprimă. Astfel semințele sunt aduse de către oameni în număr par pentru persoanele ale căror ceremonii le comemorează prezența pe acest pământ. Iar semințele în număr impar sunt prezentate în cadrul ceremoniilor ce aduc prilej de bucurie pentru participanți.

DI K. a constatat că în țara noastră oamenii sunt rezervați și nu își exprimă curiozitatea față de ceilalți, cu toate că obișnuiesc să își îndrepte privirea spre persoana care le trezește curiozitatea. Pe când în cultura lui oamenii au obiceiul de a își arăta în mod vizibil curiozitatea și de a se apropia de persoana care le stârnește acest sentiment.

Persoana refugiată căreia i-am luat interviul spunea că în Rwanda există educația față de părinți care este caracterizată de o reverență filială, pentru concepția noastră, fiind dusă la extremă căci copiii nu au voie să se uite în ochii părinților. Un alt motiv pentru care copiii nu se uită niciodată în ochii părinților este acela că părinții sunt considerați ca niște persoane ce trebuie să fie tratate cu un mare respect; privirea copiilor putând fi interpretată ca pe o lipsă de respect.

Trăind în România din 2007 a putut urmări o creștere a agresivității ce se manifestă din ce în ce mai mult în societatea noastră și el consideră că agresivitatea nu ar trebui să facă parte din viața societății deoarece el a experimentat urmările

războiului civil. Tocmai de aceea având acest bagaj cultural în care traumele războiului civil și-au lăsat amprenta, l-a ajutat să atingă un nivel de înțelegere a relațiilor dintre oameni ce trebuie să fie fundamentate pe iubire și înțelegere. De aceea el vede în fenomenul globalizării de care a auzit de la unele persoane ca fiind un fenomen de rău augur pentru societățile umane, însă pentru el aceste fenomen reprezintă o posibilitate de a-i cunoaște pe ceilalți în diversitatea lor. Pentru el fenomenul globalizării face ca toate societățile umane să se unească într-atât încât să creeze în mintea oamenilor imaginea unui imens sat ale cărui limite nu se mai termină la teritoriul unui anumit stat, ci merg până la marginile pământului.

Lucrând la JRS a avut posibilitatea de a intra în contact cu alte comunități de refugiați și a constatat faptul că celelalte comunități de străini precum sirienii, libanezii, turcii, afgani, congolezi și alte naționalități ce trăiesc în țara noastră, sunt mai unite decât este comunitatea rwandeză. Aceasta fiind divizată în clase etnice precum hutu și tutsi sau în clase religioase precum musulmani și creștini. Diferențele ce împiedică formarea unității dintre membrii rwandezi contribuie la menținerea unui statut de teamă față de ceilalți conaționali.

Dl K. în cadrul asociației JRS se ocupă de însoțirea diferitelor persoane străine la înfățișarea comisiei ce se ocupă de acordarea statutului de refugiat sau a unei protecții subsidiare. Cu această ocazie el poate să dea cursuri de limba franceză celor care vor să învețe o altă limbă internațională, căci în majoritatea situațiilor este nevoit să utilizeze limba engleză pentru a comunica persoanelor nevorbitoare de franceză.

Pentru a termina acest interviu acordat de Dl K. am putea spune în câteva rânduri rețeta lui de succes pe care o recomandă fiecărei persoane străine de societatea în care a ajuns din diferite motive. Rețeta de succes pentru a se integra în societate constă în faptul de a fi curios de oamenii pe care îi întâlnești, de limba și

obiceiurile pe care le au oamenii respectivi iar toate comportamentele exprimate trebuie să fie în conformitate cu legile și regulile acceptate de societatea gazdă. Dar nu trebuie să se ajungă la a face acțiunile ca pe o obligație ci ar trebui să vină din inimă și să nu provoace o frustrare interioară pentru persoana străină.

3.2. JRS- o șansă pentru refugiații din România

După ce am prezentat în câteva rânduri istoria Dl K., istorie alcătuită dintr-o schimbare prin care a fost obligat să treacă și confruntată cu momente mai puțin hazlii, a sosit momentul să spunem câteva detalii referitoare la asociația Serviciul Iezuiților pentru refugiații din România, pentru că este important să nuanțăm rolul pe care îl au diferitele asociații și fundații în viețile persoanelor refugiate dar și a celor care solicită o formă de protecție din partea statului român. Ținem să prezentăm rolul pe care această asociație îl are în domeniul persoanelor refugiate deoarece statul român prin beneficiile insuficiente pe care le acordă acestor oameni, este de a acorda ajutor celuilalt în care îl vede pe Isus ca acum 2000 de ani ce era tratat fie cu indiferență, fie cu ură, fapt pentru care a fost nevoit să fugă din Israel.

Asociația Serviciul Iezuiților pentru refugiații din România are rolul de a ajuta aceste persoane prin diverse tipuri de elemente ce satisfac diferitele nevoi descrise de piramida nevoilor lui Maslow. Este important rolul pe care asociația îl are în domeniul refugiaților deoarece nu se reduce la a suplimenta nevoile lor acolo unde statul este depășit mai mult de indiferență decât de situație, ci încearcă să se implice în viețile lor prin menținerea unei atmosfere familiale, prin construirea unei fraternități între oameni.

Serviciile oferite de personalul asociației pot să fie grupate în funcție de materialitatea lor astfel încât putem vorbi despre servicii legate de cazare, de

îmbrăcăminte și hrană, dar și de frecventarea cursurilor fie de tip vocațional, fie de tip profesional. De asemenea asociația le oferă refugiaților posibilitatea de a frecventa cursurile de limba română, engleză și germană având scopul de a se integra mai ușor în societatea românească sau în cea europeană²⁸¹.

Refugiații ce aleg să rămână în cadrul asociației pot beneficia de servicii de asistență juridică în vederea obținerii cetățeniei sau diferitele recursuri legate de răspunsurile nefavorabile pe care le pot obține în cadrul procedurii de azil.

Ținem să precizăm că asociația este prezentă în țara noastră de 17 ani, iar misiunea pe care o are este de a se preocupa de refugiați în sensul că le oferă servicii și pledează pentru drepturile lor și ca ele să fie respectate.

De aceea sunt oferite servicii legate de asistența juridică, de asistența socială care este reprezentată prin acordarea unei locuințe, îmbrăcăminte și mâncare. Alte servicii sunt axate mai mult pe dezvoltarea personală, în sensul că refugiații trec de multe ori prin niște traume și au nevoie de a fi ajutați să le depășească. Serviciile ce îi ajută pe refugiați să se accepte așa cum sunt se concentrează în sfera creativității, pentru că sunt propuse cursuri de pictură, dans, ateliere culinare și diferite sesiuni ce au rolul de a le face cunoscut celorlalți refugiați obiceiurile țării de origine.

De asemenea asociația Serviciul Iezuiților pentru refugiații din România nu se mulțumește doar să propună diferite cursuri la care să participe refugiații, ci dorește și chiar se implică în a promova și a apăra drepturile lor în fața statului. Apără drepturile refugiaților în fața statului român prin faptul că a văzut de-a lungul timpului că drepturile persoanelor străine nu sunt aplicate și pentru a contracara aceste abuzuri a implementat un sistem prin care monitorizează accesul fiecărei persoane refugiate la sistemul de azil²⁸².

²⁸¹ JRS, <http://jrsromania.org/ajutam/>, vizualizat la data de 10 iunie 2018

²⁸² Idem.

Mai apără drepturile refugiaților și prin identificarea neregulilor din cadrul procedurii de azil, cu alte cuvinte contestă în instanță răspunsurile nefavorabile și motivele acestora legate de cererile de acordare a azilului.

Personalul asociației se mai ocupă și de negocierea dintre posibiii angajatori și posibiii candidați pentru posturile de muncă oferite de cei dintâi.

Pentru a încheia descrierea activităților acestei fundații, mai trebuie să precizăm faptul că din anul 1991, de când România a semnat Convenția încheiată la Geneva privind statutul refugiaților, au fost depuse mai mult de 25100 de cereri de azil. Dintre toate cererile de azil, au fost aprobate peste 5200 de cereri de azil²⁸³. Însă nu toate persoanele străine care au primit fie statutul de refugiat, fie o protecție subsidiară au rămas în țara noastră.

3.3.UNHCR- o șansă pentru refugiații din lume

După ce am vorbit despre o fundație ce se ocupă cu refugiații din România este necesar ca să prezentăm și o organizație internațională ce se îngrijește de refugiați. Organizația internațională despre care vorbim este Biroul Înaltului Comisar ONU pentru Refugiați. Mai poartă și numele de Agenția ONU pentru refugiați. Această organizație a fost creată la data de 14 decembrie 1950. Avea scopul de a ajuta toate persoanele care s- au refugiat în alte locuri în timpul ultimei mari conflagrații²⁸⁴. La început, Biroul Înaltului Comisar ONU pentru refugiați trebuia să existe pentru trei ani, căci perioada de timp de trei ani era considerată suficientă pentru a se ocupa de milioanele de europeni refugiați²⁸⁵. Dar planului oamenilor din cadrul ONU a fost dat peste cap de evenimentele politice din Ungaria.

²⁸³ Pârnelci Oana, <http://oanapirnelci.ro/refugiati-in-romania/> vizualizat la data de 10 iunie 2018

²⁸⁴ UNHCR, <http://www.unhcr.org/ro/homepage/despre-noi/istoria-unhcr>, vizualizat la data de 10 iunie 2018

²⁸⁵ Idem

Mai exact, în anul 1956, a început revoluția împotriva comunismului din Ungaria. Revoluția maghiară nu a făcut altceva decât să arate comunității internaționale, că întotdeauna vor exista refugiați, iar problema lor nu va fi niciodată rezolvată. Trebuie să menționăm faptul că în timpul revoluției împotriva comunismului din Ungaria, mulți cetățeni maghiari s- au refugiat în alte țări pentru a scăpa de sub opresiunea trupelor sovietice care intrau în țară. Trupele sovietice aveau misiunea de a înăbuși revoluția și de a ajuta la arestarea celor care participau la revoluție²⁸⁶. Dar numărul refugiaților nu a scăzut după ce revoluția maghiară a fost înăbușită, deoarece au apărut alte probleme politice care dădeau naștere la multe persoane refugiate la nivel global.

Mai este interesant de remarcat faptul că bugetul organizației a crescut de la an la an. Dacă în primul an de existență, adică în anul 1950, bugetul era de trei sute de mii de dolari americani, în anul 2015, bugetul agenției este de aproximativ șapte miliarde de dolari americani²⁸⁷. UNHCR monitorizează situația a peste 63,9 milioane de refugiați.

În concluzie, după ce am avut posibilitatea de a vedea lumea prin ochii unui refugiat, după ce am văzut cum o fundație ce activează și în România pentru a- i ajuta pe refugiați se implică și în ultimul rând am văzut cum o organizație la nivel internațional se implică pentru a promova drepturile persoanelor refugiate. Toate aceste etape ne- au ajutat să înțelegem că viața unui refugiat este destul de grea, căci implică multe dureri interioare care nu se pot vedea decât cu ochii inimii și sunt ascunși privirilor superficiale.

Această ultimă parte a lucrării a avut scopul de a prezenta în mod practic viața unei persoane refugiate, situațiile prin care trece și bineînțeles, luptele interioare pe care le are.

²⁸⁶ Idem

²⁸⁷ Idem

CONCLUZIE

După ce am văzut că refugiații au nevoie de ajutorul populației locale pentru a se adapta, am putea să remarcăm faptul că în Biblie, noțiunile legate de străini sunt strâns legate de cele de ospitalitate. Și cum subiectul este destul de vast, ne vom opri numai la ceea ce găsim în Sfânta Scriptură. Așadar, în Biblie, există îndemnul la ospitalitate (Rom 12,13; Tit 1,8; Evr 13,2, 1Pt 4,9). Ospitalitatea este exemplificată în viețile personajelor biblice precum: istoria lui Abraham (Gen 18,1-8), istoria lui Lot (Gen 19,1-3), istoria lui Laban (Gen 24,29-33;54), istoria lui Reuel sau Manoach (Jud 13,15-19), istoria lui Samuel (1Sam 9,22-24), istoria lui David (2Sam 6,19), istoria lui Barzilai și a altora (2Sam 17,27-29), istoria sunamitei (2Rg 4,8-11), istoria lui Nehemia (Neh 5,17-18), istoria lui Zaheu (Lc 19,6), istoria Lidiei (Fap 16,15), istoria lui Publius (Fap 28,7-10), istoria lui Gaius (3 In 5-8)²⁸⁸.

Aspectul ospitalității este un posibil răspuns la fricile pe care cetățenii unei țări le pot avea față de persoanele străine. Ospitalitatea este cea care poate să- i conducă pe oameni la o adevărată cunoaștere și acceptarea a celuilalt. Este important ca populația autohtonă să nu fie manipulată de propriile prejudecăți și să- și aducă aminte că în viața spirituală suntem niște străini. În general se spune despre creștini că ar fi străini, dar după ce am prezentat situația refugiaților, am putut constata că între termenii „străin” și „refugiat” există aspectul de a nu fi conatural cu locul în care te afli. Iar acest lucru îl face pe om să aibă nevoie de ajutorul celorlalți pentru a se putea adapta mai ușor obiceiurilor societății.

Ca încheiere, refugiații ar trebui să fie respectați și să fie înțeleși că nu întotdeauna le este ușor să se integreze într- o societate. Asta nu înseamnă că populația autohtonă trebuie să renunțe la obiceiurile sale în favoarea celorlalți.

²⁸⁸ „Hospitalite”, Nouvel index biblique, les bonssemeurs, Paris, 1985, p 99

BIBLIOGRAFIE:

Adrian Edwards, Refugiat sau migrant? <<http://www.unhcr.org/ro/380-refugiat-sau-migrant-cum-este-corect-punctul-nostru-de-vedere.html>>

ARCA- Forumul Român pentru Refugiați și Migranți, <>

Aristotel, Metafizica, Cartea A, cap I, București, 2010,

Biblia, Iași, 2013

Catehismul Bisericii Catolice, ARCB, București, 1993

Centrul de refugiați de la Goma, <Goma, <https://fr.wikipedia.org/wiki/Goma>>

Compendiu de Doctrină Socială a Bisericii, Sapiientia, Iași, 2007

Conciliul Ecumenic Vatican II, ARCB, București, 1999

Consiliul Național Român, <<http://www.firststeps-project.eu>>

Convenția încheiată la Geneva privind statutul refugiaților <<http://www.unhcr.org>>

Declarația de Independență a SUA <<http://www.asociatia-profesorilor.ro/principalele-documente-referitoare-la-drepturile-omului-si-ale-copilului.html>>

Declarația Drepturilor Omului și Cetățeanului <<http://www.asociatia-profesorilor.ro/principalele-documente-referitoare-la-drepturile-omului-si-ale-copilului.html>>

Declarația Universală a Drepturilor Omului <<http://legislatie.resurse-pentru-democratie.org/legea/declaratia-universala-a-drepturilor-omului.php>>

Dicționar biblic, Editura Cartea creștină, Oradea, 1995

Dicționar enciclopedic de personaje biblice, Editura Enciclopedică, București, 1996

Dicasteriul pentru serviciul dezvoltării umane integrale <<http://w2.vatican.va>>

Diferențe dintre hutu și tutsi <<https://ro.powerbeautyfitness.com/physical-differences-between-hutus-and-tutsis-14886>>

Docat, Sapientia, Iași, 2017

Erga migrantes caritas Christi <<http://migrations.catholique.fr>>

Exsul familia nazarethana <<http://www.papalencyclicals.net>>

Gaudium spes <<http://www.catholica.ro>>

Genocidul din Rwanda <https://ro.wikipedia.org/wiki/Genocidul_din_Rwanda>

Giurgi E. „Papal teaching on immigration in a globalized world”, *Religion, the sacred and hospitality*, Washington, 2017, 61-81

Inspectoratul General pentru Imigrări <<http://igi.mai.gov.ro>>

Legea nr. 15/1996 <<https://lege5.ro>>

Legea nr. 122/2006 <<https://lege5.ro>>

Louis Bouyer, Dictionnaire Theologique, Desclee, Paris, 1990

Migrations <<http://www.revue-item.com>>

Migrations <<https://eglise.catholique.fr>>

Migrația <<http://www.ercis.ro>>

Nouvel Index Biblique, Les bonssemeurs, Paris, 1985

Oficiul Național pentru Refugiați <<http://www.dreptonline.ro>>

Operațiunea Turcoaz, <https://fr.wikipedia.org/wiki/Op%C3%A9ration_Turquoise>

Pacem in terris <https://www.magisteriu.ro>

Pârlog N. Genocidul din Rwanda: când oamenii devin mai răi decât demonii, <<http://www.descopera.ro/cultura/12477574-genocidul-din-rwanda-atunci-cand-oamenii-devin-mai-rai-decat-demonii>>

Pârneci Oana, <<http://oanapirnece.ro/refugiati-in-romania>>

Peter Eicher, Dictionnaire de Theologie, Les editions du Cerf, Paris, 1988

Raymond E. Brown, Introducereșicomentariu la SfântaScriptură, vol I, Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2005

Raymond E. Brown, Introducereșicomentariu la SfântaScriptură, vol VII, Galaxia Gutenberg, Târgu-Lăpuș, 2008

Refugiatsau migrant <<https://ec.europa.eu/epale/ro/blog/refugiat-sau-migrant-cum-este-corect>>

Regulamentul de organizareși funcționare a Oficiului Național pentru Refugiați <<https://lege5.ro>>

Rwanda <<https://fr.wikipedia.org/wiki/Rwanda>>

Theo, L`encyclopediecatolique pour tous, Editions Droguet- Ardant/ Fayard, Paris, 1992

Toma din Aquino, Summa Theologica, Ia Pars

UNHCR, <http://www.unhcr.org/ro/homepage/despre-noi/istoria-unhcr>

Vigouroux F., Dictionnaire de la Bible, (5 vol), Paris, 1922

Xavier Leon-Dufour, Vocabulaire de Theologiebiblique, Les Editions du Cerf, Paris, 1991

Xavier Leon-Dufour, Dictionnaire du Nouveau Testament, Editions du Seuil, Paris, 1975

Ziua mondială a migrantului și a refugiatului <http://ro.radiovaticana.va>